

# VLIF-ACTIVITEITENVERSLAG 2013

FINANCIERINGS- EN BELEIDSINSTRUMENT  
VOOR DE VLAAMSE LAND- EN TUINBOUWSECTOR

**Entiteit:** Agentschap voor Landbouw en Visserij

**Afdeling:** Structuur en Investerings

**Datum:** 30 juni 2014

## COLOFON

### **Samenstelling**

Structuur en Investerings | Agentschap voor Landbouw en Visserij

### **Verantwoordelijke uitgever**

Noël Van Ginderachter | Administrateur-generaal | Agentschap voor Landbouw en Visserij

### **Depotnummer**

D/2014/3241/283

### **Lay-out**

Dienst Communicatie | afdeling Organisatie en Strategisch Beleid | Departement Landbouw en Visserij

### **Druk**

Vlaamse overheid

### **Voor bijkomende exemplaren neemt u contact op met**

Agentschap voor Landbouw en Visserij

Afdeling Structuur en Investerings

Koning Albert II-laan 35 bus 41 | 1030 Brussel

Tel. 02 552 74 70 | Fax 02 552 74 71 | [inge.vandenbossche@lv.vlaanderen.be](mailto:inge.vandenbossche@lv.vlaanderen.be)

### **Een digitale versie vindt u terug op**

[www.vlaanderen.be/landbouw](http://www.vlaanderen.be/landbouw)

## VOORWOORD

Sinds 31 januari 2013 werd een nieuwe stap gezet op de weg naar administratieve vereenvoudiging door het invoeren van de mogelijkheid om een VLIF steunaanvraag ook in te dienen via het e-loket voor Landbouw en Visserij. Tevreden kon vastgesteld worden dat de land- en tuinbouwers of hun gevolmachtigden geleidelijk de weg vonden naar het elektronisch indienen. In december werd de maand afgesloten met een hoogste elektronisch indieningscijfer van 2013, namelijk 36%. In 2014 stijgt het indienpercentage via e-loket verder tot meer dan de helft. Tot nu toe heeft de land- en tuinbouwer steeds de keuze gekregen om de aanvraag op papier of via het e-loket in te dienen. In de volgende PDPO periode zullen alle VLIF steunaanvragen enkel via het e-loket ingediend moeten worden. Bij het invoeren van een selectieprocedure is die stap noodzakelijk.

Vermits in het voorjaar van 2013 duidelijk werd dat er met betrekking tot het te voeren beleid inzake investerings- en opstartsteun in de periode 2014-2020 niet bijtijds werkbare besluiten zouden genomen worden om per 1 januari 2014 met nieuwe besluiten van start te kunnen gaan, werd op 13 mei 2013 een overgangsmaatregel ingevoerd zodat de periode tussen PDPO II en PDPO III overbrugd kon worden. Alle investeringsdossiers ingediend vanaf 13 mei 2013 vallen onder deze maatregelen. Naast de geldende beperkingen werd een extra steunplafond van €80.000 ingevoerd. Ondanks deze maatregel lag het aantal ingediende steunaanvragen na de invoer van deze maatregel in de meeste maanden iets hoger dan in dezelfde maand in 2012. De overgangsmaatregel moest vooral voorkomen dat er op 1 januari 2014 een onwerkbare toestand zou ontstaan en was vooral beperkend voor de grote investeringsprojecten. Voor de meeste land- en tuinbouwers was er weinig tot geen impact op hun steunaanvraag.

Inzake dossierbehandeling is er in 2013 de keuze gemaakt om de vestigingsdossier extra voorrang te geven en ze maximaal af te handelen. Hierdoor is in 2013 in 252 dossiers vestigingssteun goedgekeurd, waar dit in 2012 voor slechts 117 dossiers het geval was. Dit resulteerde in een inhaalbeweging op vlak van behandelingstijd voor de vestigingsdossier. Bijna 15% van de totaal toegekende steun werd verbonden aan de maatregel vestigingssteun.

Het VLIF heeft onder andere als doelstelling om investeringen met een positieve milieu impact te stimuleren en te ondersteunen. In ruime zin heeft 44,6% van alle gesubsidieerde investeringskosten in 2013 een positieve milieu impact.

Dossiers ingediend vanaf 2011 worden geregistreerd in een andere informaticatoepassing dan voorheen. In 2013 werden er voor het eerst een grote hoeveelheid aan dossiers afgehandeld en goedgekeurd met deze toepassing. Voor de land- en tuinbouwers is het voordeel van deze toepassing dat er een beslissing genomen wordt op investeringsniveau. Bij een steunaanvraag met meerdere types van investeringen, bijvoorbeeld een tractor als een veestal, dan kan voor de tractor onmiddellijk een goedkeuring gegeven worden, zonder dat alle specifieke voorwaarden voor de stal zijn voldaan. De nieuwe informaticatoepassing biedt ook het voordeel voor de administratie om vlugger gedetailleerde rapporteringen te maken. In deze editie van het activiteitenverslag is er meer aandacht voor het niveau van verrichtingen/investeringen in plaats van het dossierniveau.

De doelstelling van dit activiteitenverslag is een overzicht van de VLIF-werking in 2013 te geven en de daarbij vastgestelde evoluties toe te lichten. Deze publicatie is opgedeeld in twee grote delen waarbij het eerste deel algemeen is en toelichting geeft over hoe het VLIF georganiseerd is. Er wordt gestart met een overzicht van de relevante wettelijke basis en VLIF-regelgeving. Zo wordt onder andere een opsomming van de belangrijkste VLIF-voorwaarden gegeven. Vervolgens wordt er meer uitleg gegeven over de werking van het VLIF. Er zijn namelijk drie diensten betrokken bij het behandelen van VLIF-dossiers met elk hun verantwoordelijkheden en taken. Daarnaast wordt de behandelprocedure van een VLIF-dossier toegelicht. Het eerste deel wordt afgesloten met het overzicht van alle steunvormen, namelijk rentesubsidie, kapitaalpremie en waarborg. Daarnaast worden alle steunmaatregelen besproken en aansluitend de steunomvang die toegekend kan worden.

Een tweede deel geeft gedetailleerde cijfers voor het jaar 2013. Eerst wordt de begroting en de begrotingsuitvoering toegelicht. Hier vindt de lezer informatie over de betalingen in 2013 en hoeveel Vlaamse middelen vastgelegd werd om betalingen mogelijk te maken. Daarna ligt de focus op de ingediende steunaanvragen. Die worden bijvoorbeeld ingedeeld per investeringstype met het doel eventuele evoluties of opmerkelijke veranderingen aan te geven of toe te lichten. Tot slot worden er concrete cijfers over de totaal toegekende steun door het VLIF meegegeven. Waar het kan wordt een evolutie besproken of een verklaring gegeven voor opmerkelijke veranderingen.

Meer informatie over het VLIF kan gevonden worden op de website: [www.vlaanderen.be/vlif](http://www.vlaanderen.be/vlif).

# INHOUD

<b>1 WETTELIJKE BASIS EN REGELGEVING</b>	<b>3</b>
1.1 Het VLIF	3
1.1.1 Oprichting van het VLIF	3
1.1.2 Regels omtrent werking en beheer van het VLIF	4
1.1.3 Erkenning van kredietinstellingen	4
1.2 Steun aan producenten en hun coöperaties	4
1.2.1 Aanpassingen VLIF regelgeving in 2013	4
1.2.2 De algemene VLIF-regelgeving	5
1.2.3 Bijkomende VLIF-regelgeving voor vestigingssteun	6
1.2.4 Bijkomende VLIF-regelgeving per sector	7
1.2.4.1 Melkveesector	7
1.2.4.2 Varkenssector	7
1.2.4.3 Pluimveesector	7
1.2.5 De Europese regelgeving	8
1.3 Steun aan agrovoedingssector	8
1.4 Steun aan omkaderingssector	9
<b>2 DE WERKING VAN HET VLIF</b>	<b>10</b>
2.1 Situering van het VLIF	10
2.2 Procedure voor toekenning en uitbetaling van VLIF-steun	11
2.2.1 Procedure voor dossiers van producenten en hun coöperaties	11
2.2.1.1 Het indienen en registreren	11
2.2.1.2 Behandeling in buitendienst	11
2.2.1.3 Administratieve controle en ondertekening	11
2.2.1.4 Vastlegging en notificatie	11
2.2.1.5 Uitbetaling	12
2.2.1.6 Opvolgen van actieve dossiers	12
2.2.2 Procedure voor dossiers van agrovoedingssector	12
2.2.2.1 Oproep lanceren en aanvragen indienen	12
2.2.2.2 Inhoudelijk onderzoek en ondertekening	13
2.2.2.3 Vastlegging en notificatie	13
2.2.2.4 Uitbetaling	13
2.2.3 Procedure voor dossiers van omkaderingssector	13

<b>3 STEUNVORMEN, STEUNMAATREGEL EN STEUNOMVANG</b>	<b>14</b>		
3.1 VLIF-steunvormen	14		
3.1.1 Rentesubsidie	14		
3.1.2 Kapitaalpremie	14		
3.1.3 Waarborg	14		
3.2 Steunmaatregelen voor producenten	15		
3.2.1 Te subsidiëren investeringen	15		
3.2.2 Vestigingssteun	15		
3.2.3 Investeringssteun	15		
3.2.3.1 Health Check en Europees Herstelplan	16		
3.2.4 Investeringssteun: diversificatie	16		
3.2.4.1 Health Check	16		
3.2.5 Steun als compensatie van geleden schade	17		
3.2.6 Steun ten gunste van bedrijven in financiële moeilijkheden	17		
3.3 Steunverlening aan coöperaties	18		
3.3.1 Coöperaties van het type machineren	18		
3.3.2 Consumentencoöperaties	18		
3.3.3 Land- en tuinbouwcoöperaties voor afzet, verwerking en dienstverlening	18		
3.3.4 Samenwerkingsverbanden	19		
3.4 Steunverlening aan de agrovoedingssector	19		
3.5 Steunverlening aan de omkaderingssector	19		
<b>4 BEGROTINGSUITVOERING</b>	<b>23</b>		
4.1 Begrotingsuitvoering	23		
4.1.1 Toelichting bij de ontvangsten	23		
4.1.2 Toelichting bij de uitgaven	23		
4.2 Vastleggingen in 2013	24		
<b>5 INGEDIENDE AANVRAGEN VOOR VLIF STEUN</b>	<b>26</b>		
5.1 Dossiers land- en tuinbouwers	26		
5.1.1 Overzicht van de VLIF steunaanvragen	26		
5.1.2 Overzicht van de VLIF steunaanvragen per financieringsbron	28		
5.1.3 Overzicht van de VLIF steunaanvragen per maatregel: steun voor vestigingen	29		
5.1.4 Overzicht van de VLIF steunaanvragen per maatregel: steun voor diversificatie	31		
5.1.5 Overzicht van de VLIF steunaanvragen per maatregel: steun voor investeringen	32		
5.1.6 Overzicht van de VLIF steunaanvragen per verrichting	33		
5.1.7 Overzicht van de VLIF steunaanvragen per doelstelling	34		
5.1.8 Actuele thema's en steunaanvragen voor dergelijke investeringen	35		
5.1.8.1 Biologische landbouw	35		
5.1.8.2 Ammoniakemissiearme stallen	35		
5.1.8.3 Wateropslag, waterzuivering, hergebruik van water	36		
5.1.8.4 Energiebesparing	36		
5.1.8.5 Warmtekrachtinstallaties	37		
5.2 Dossiers land- en tuinbouwcoöperaties	37		
5.3 Dossiers agrovoedingssector	37		
5.4 Dossiers omkaderingssector	37		
5.5 Dossiers startsteun	38		
<b>6 TOEGEKENDE VLIF STEUN</b>	<b>39</b>		
6.1 Steun aan land- en tuinbouwers	39		
6.1.1 Overzicht toegekende VLIF steun	39		
6.1.2 Overzicht toegekende VLIF steun per maatregel	39		
6.1.2.1 Steun voor vestiging	39		
6.1.2.2 Steun voor diversificatie	40		
6.1.2.3 Steun voor investeringen	41		
6.1.3 Overzicht toegekende VLIF steun per steunpercentage	41		
6.1.4 Overzicht toegekende VLIF steun per provincie	43		
6.1.5 Overzicht toegekende VLIF steun per financieringsbron	44		
6.1.6 Overzicht van de toegekende VLIF-steun volgens verrichting	44		
6.1.7 Overzicht van de toegekende VLIF-steun per doelstelling	45		
6.1.8 Actuele thema's en toegekende VLIF steun voor dergelijke thema's	45		
6.1.8.1 Ammoniakemissiearme stallen	45		
6.1.8.2 Diversificatie van activiteiten op het bedrijf	46		
6.1.8.3 Investeren i.v.m. wateropslag, waterzuivering, gebruik en hergebruik	46		
6.1.8.4 Warmtekrachtinstallaties	47		
6.1.9 Waarborg	47		
6.1.10 Andere steunmaatregelen	47		
6.2 Steun aan land- en tuinbouwcoöperaties	48		
6.3 Steun aan de agrovoedingssector	48		
6.4 Steun aan de omkaderingssector	48		
6.5 Steun aan samenwerkingsverbanden	48		

# **DEEL I:** Het VLIF: Organisatorisch

## 1 WETTELIJKE BASIS EN REGELGEVING

De werking en de wijze van steunverlening door het VLIF worden geregeld via een aantal basisteksten, met name decreten, besluiten van de Vlaamse Regering (BVR) en ministeriële besluiten (MB). Deze teksten zijn echter niet opgenomen in dit activiteitenverslag, omdat zij makkelijk online te consulteren zijn via de website van het Belgisch Staatsblad ([www.staatsblad.be](http://www.staatsblad.be)). Om het consulteren van deze documenten te vergemakkelijken is bij iedere tekst een publicatiedatum vermeld.

### 1.1 Het VLIF

#### 1.1.1 Oprichting van het VLIF

Via de **bijzondere wet van 16 juli 1993** tot vervollediging van de federale staatsstructuur (*B.S. 20 juli 1993*) werden bepaalde materies overgedragen naar de gewesten met ingang van 1 januari 1993. In artikel 2, §2 is de overdracht van bepaalde landbouwmateries zoals het Landbouwinvesteringsfonds beschreven. Als gevolg van een rigide begrotingsbeleid werd beslist dat dossiers ingediend vanaf 1 april 1992 tot de gewestelijke bevoegdheid behoren.

Via artikel 12 in het **decreet van 22 december 1993** houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994 (*B.S. 29 december 1993*) is het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds opgericht als openbare instelling van categorie A met rechts-persoonlijkheid. Bij **decreet van 19 juli 2002** (*B.S. 27 augustus 2002*) werden de consumentencoöperaties en verenigingen met sociaal doel die voornamelijk land- en of tuinbouwactiviteiten uitoefenen, opgenomen. Als doelstelling wordt de verhoging van productiviteit vervangen door de verhoging van de duurzaamheid en het bevorderen van de diversificatie. Het **decreet van 24 december 2004** houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2005 (*B.S. 31 december 2004*) verruimde opnieuw de doelgroep. Vanaf 2005 konden ook de agrovoeding- en omkaderingssector steun aanvragen bij het VLIF.

Bovenvermelde drie decreten leidden tot de huidige situatie. De belangrijkste elementen kunnen als volgt worden samengevat.

De doelgroepen die het VLIF beoogt bij de verlening van financiële steun zijn:

- de land- en tuinbouwers, alsmede hun coöperaties en vennootschappen;
- de agrovoedingssector als zij de afzet en primaire verwerking van land- en tuinbouwproducten behartigt;
- de omkaderingssector van land en tuinbouw ofwel praktijkcentra en vergelijkbare instellingen die praktijkgericht land- en tuinbouwonderzoek verrichten.

De verleende steun heeft als doel verrichtingen te ondersteunen die de structuur van de land- en tuinbouwbedrijven verbeteren, hun rendabiliteit verzekeren en de kostprijs verminderen door:

- de diversificatie of verbreding van de landbouwactiviteiten en landbouwproducten te bevorderen<sup>1</sup>;
- de omschakeling naar duurzame landbouw te bevorderen;
- de economische activiteit van de beoogde agrovoeding- en omkaderingsbedrijven in de land- en tuinbouwsector te helpen bevorderen.

De verrichtingen die gesubsidieerd kunnen worden, zijn:

- investeringen in goederen van blijvende aard zoals verwerven, uitbreiden of verbeteren van gebouwen, bedrijfsuitrusting, installaties, machines en materieel;
- omschakeling of diversificatie van bedrijven (ingevolge gewijzigde economische omstandigheden);
- vestigingen van jonge land- en tuinbouwers;
- verwerking en commercialisering van land- en tuinbouwproducten;
- dienstverlening of begeleiding voorzien door praktijkcentra.

<sup>1</sup> Diversificatie naar hoevertoerisme, thuisverkoop, produceren van hernieuwbare energie, ... wordt aangemoedigd voor zover de landbouwactiviteit de hoofdzaak blijft en de diversificatie duidelijk gerelateerd is aan de landbouwactiviteit. Andere activiteiten zoals transport, handel, loonwerk, veehandel ... worden niet aanvaard als landbouwgerelateerde activiteit van de aanvrager.

Het VLIF heeft als pararegionale instelling, naast een toelage van de Vlaamse overheid, ook eigen inkomsten:

- terugbetalingen van ten onrechte verleende steun;
- saldo van het voorgaande begrotingsjaar;
- tegemoetkomingen van de Europese Unie op de uitgaven van het fonds;
- bijdragen voor het verkrijgen van VLIF-waarborg.

### 1.1.2 Regels omtrent werking en beheer van het VLIF

De organisatie van het VLIF werd geregeld via het **BVR van 16 juli 1996** houdende vaststelling van de regelen tot de werking en het beheer van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (*B.S. 13 september 1996*), ook wel het **werkingsbesluit** genoemd. Ondertussen is het nog gewijzigd via het BVR van 30 maart 2001 (*B.S. 18 mei 2001*) en het BVR van 18 maart 2005 (*B.S. 19 april 2005*).

Naast administratieve regels bepaalt het werkingsbesluit dat de steunverlening in de vorm van rentesubsidie en investeringspremie gegeven wordt. Daarnaast wordt de toekenning, opvolging en uitbetaling van de waarborg verder verduidelijkt.

### 1.1.3 Erkenning van kredietinstellingen

Via het BVR van 18 maart 2005 (*B.S. 19 april 2005*) vervalt, in artikel 13 van het werkingsbesluit, het discretionair karakter van de erkenning van de kredietinstellingen door de minister. Voortaan kunnen alle instellingen die onder de controle vallen van de Autoriteit voor de Financiële Diensten en Markten (FSMA)<sup>2</sup>, erkend worden als zij dit vragen.

Een opsomming van de erkende kredietinstellingen door het VLIF is te vinden in het MB van 30 september 2005 tot erkenning van kredietinstellingen voor het toekennen van kredieten die in aanmerking komen voor steun van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (*B.S. 20 oktober 2005*), ofwel het erkenningsbesluit. Deze kredietinstellingen hebben allemaal een bilaterale overeenkomst ondertekend waarin algemene rechten en plichten staan in verband met het aanvragen en opvolgen van VLIF-tussenkomen, zoals:

- in te dienen documenten bij een aanvraag;
- mee te delen informatie als er steun is toegekend;
- kenmerken van de VLIF-waarborg (inclusief start en einde ervan);
- VLIF-bepalingen in de kredietakten;
- kenmerken van de VLIF-rentesubsidie (inclusief start en einde ervan);
- procedure bij achterstalligheden en kredietopzegging;
- mededelingen over de stand van de zekerheden tijdens de looptijd van de steun;
- sanctie bij nalatigheden van de kredietinstelling bij het beheer van de VLIF-dossiers.

Daarnaast bepaalt het erkenningsbesluit dat, naast de ondertekening van een overeenkomst met het VLIF, de kredietinstellingen een borgsom van 12.500 euro moeten betalen. Wanneer de erkenning afloopt, zal deze som zonder rente terugbetaald worden.

## 1.2 Steun aan producenten en hun coöperaties

### 1.2.1 Aanpassingen VLIF regelgeving in 2013

Omdat het Vlaams programma voor plattelandsontwikkeling voor de periode 2014-2020 pas werd ingediend in 2014 en de behandeling een aantal maanden kan vergen, diende de VLIF-regelgeving aangepast te worden. Via het **BVR van 8 mei 2013** tot wijziging van artikel 8 van het BVR van 24 november 2000 betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de landbouw werd een overgangsmaatregel uitgevaardigd voor investeringssteun. Hierbij werd het maximum plafond aan subsidiabele investeringen per bedrijfsleider met één jaar verlengd tot 31 december 2014. Daarnaast is het maximale steunbedrag dat per bedrijf wordt toegekend en dat betrekking heeft op aanvragen van investeringssteun ingediend van 13 mei 2013 tot en met goedkeuring en uitvoering PDPO III, maximaal 80.000 euro. In diezelfde periode wordt alleen steun in de vorm van kapitaalpremie toegekend.

### 1.2.2 De algemene VLIF-regelgeving

De VLIF-regelgeving vormt de basis om in het Vlaamse Gewest en binnen een door de EU bepaald kader inzake plattelandsontwikkeling uitvoering te geven aan het structuur- en investeringsbeleid van de Vlaamse Regering ten aanzien van de land- en tuinbouwers en hun verenigingen.

De basis van de huidige regelgeving voor het toekennen van VLIF-steun aan de land- en tuinbouwers is opgenomen in het **BVR van 24 november 2000** betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de landbouw (*B.S. 14 februari 2001*) of kortweg de **VLIF-regelgeving**. De uitvoering van het BVR is geregeld in het **MB van 24 november 2000** betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de landbouw (*B.S. 12 mei 2001*), ofwel het uitvoeringsbesluit. De VLIF-regelgeving en het **uitvoeringsbesluit** zijn sinds 2000 meermaals bijgesteld in het kader van een gewijzigd EU-beleid of de heroriëntatie van het Vlaamse beleid om in te spelen op nieuwe noden in de land- en tuinbouwsector en om budgettaire redenen.

Enkele belangrijke wijzigingen werden geregeld via het **BVR van 23 december 2010** (*B.S. 8 februari 2011*). Aansluitend is het **MB van 18 juli 2011** uitgevaardigd (*B.S. 2 augustus 2011*). Zo werd bijvoorbeeld de definitie van landbouwer herbekeken, de definitie van levensvatbaar enz. Een andere belangrijke verandering was de lineaire vermindering van twee procentpunten van het steunvolume op subsidiabele investeringen. Het arrest van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft tot gevolg dat de lineaire vermindering met twee procentpunten van het steunvolume op investeringen pas van toepassing is voor dossiers ingediend vanaf 19 februari 2011. De nieuwe voorwaarden beschreven in het BVR van 23 december 2010 daarentegen blijven gelden voor dossiers ingediend vanaf 6 september 2010.

De voorlaatste wijziging werd doorgevoerd door het **BVR van 20 juli 2012** (*B.S. 9 augustus 2012*). Dit BVR maakt het mogelijk dat landbouwinvesteringen gesteund kunnen worden met staatssteun. Dit wil zeggen dat subsidiabele investeringen voor 100% met Vlaamse middelen betaald kunnen worden. Een andere wijziging is het schrappen van het plaatsen van zonnecellen als subsidiabele investering.

De VLIF-regelgeving is voor de praktische toepassing toegelicht in de VLIF-omzendbrieven nr. 42a voor producenten, en 42b voor coöperaties voor afzet, verwerking en dienstverlening. De procedures voor boekhoudkundige opvolging van de verschillende steunvormen worden in omzendbrief 42c behandeld. Hieronder wordt kort een samenvatting gegeven van de belangrijkste VLIF-toekenningsvoorwaarden **voor dossiers ingediend vanaf 19 februari 2011**. De voorwaarden zijn opgevoerd in de context van administratieve vereenvoudiging en budgettaire bijsturing.

Begunstigde is landbouwer in hoofdberoep.

- Dit blijkt uit de inkomensvoorwaarden:
  - uit de landbouwactiviteiten geldt een minimaal netto-beroepsinkomen van 12.000 euro;
  - uit niet-landbouwactiviteiten geldt een maximaal netto-beroepsinkomen van 12.000 euro;
- Landbouw moet de belangrijkste beroepsactiviteit zijn van de bedrijfsleider.
  - Een vennootschap wordt als landbouwer beschouwd wanneer de uitgeoefende activiteiten bijna uitsluitend verband houden met de exploitatie van een land- of tuinbouwbedrijf.
- Landbouwactiviteiten en verbrede activiteiten worden juridisch-administratief gescheiden van andere beroepsactiviteiten.
- Er kan een bewijs van vakbekwaamheid ofwel een landbouwdiploma voorgelegd worden.
- Alle beherende vennoten, zaakvoerders of bestuurders van vennootschappen zijn landbouwer volgens de VLIF-normen.
- Iedere zaakvoerder of bestuurder heeft minimaal 25% van de aandelen van de vennootschap in zijn bezit.

Het bedrijf heeft een minimale bedrijfsomvang.

- Er wordt een minimaal bruto bedrijfsresultaat van 50.000 euro per bedrijfsleider vereist.

<sup>2</sup> Sinds 1 april 2011 de opvolger van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (CBFA)



De begunstigde moet minstens één van de onderstaande boekhoudingen bijhouden:

- een bedrijfseconomische boekhouding;
- een vennootschapsboekhouding;
- een bewijskrachtige fiscale boekhouding aangevuld met een balans.

De overgang van een bedrijfseconomische boekhouding naar een andere boekhouding kan alleen bij het begin van een nieuw boekjaar.

Alle nodige documenten om de investering te kunnen uitvoeren, moeten voorgelegd worden aan het VLIF. Dit kan zijn een bouwvergunning, milieuvergunning, nutriëntenemissierechten, etc.

De wettelijke normen inzake leefmilieu, hygiëne en dierenwelzijn moeten worden gerespecteerd.

Via een bedrijfsplan moet de land- of tuinbouwer aantonen dat de investeringen gerechtvaardigd zijn in het licht van de toestand en van de structuur van zijn bedrijf en dat de uitvoering van de investeringen zal leiden tot een duurzame verbetering van die toestand. Bij het opstellen van een bedrijfsplan speelt de land- of tuinbouwer een belangrijke rol. Hij brengt alle basisgegevens aan voor het plan. Een bedrijfsplan omvat de volgende onderdelen:

- beschrijving van het bedrijf met o.a. teeltplan, veebezetting, opbrengsten, kosten, gepresteerde arbeid en ingezet kapitaal;
- beschrijving van de structurele tekortkomingen op het bedrijf;
- beschrijving van de geplande investeringen;
- opgave van de nagestreefde doelstellingen met de investeringen;
- analyse van de bedrijfsomvang;
- wijze van financiering.

### 1.2.3 Bijkomende VLIF-regelgeving voor vestigingssteun

Aanvullend op de algemene regelgeving moet er aan bijkomende voorwaarden voldaan zijn om vestigingssteun te krijgen.

De begunstigde is jonger dan 40 jaar en vestigt zich voor het eerst als landbouwer. De steun wordt alleen verleend aan natuurlijke personen:

- hetzij in de hoedanigheid van landbouwer-natuurlijke persoon voor de overname van de bedrijfsbekleding
- hetzij in de hoedanigheid van vestigende bestuurder voor de overname van aandelen van een vennootschap met als doel landbouw.

Alleen de vestigingskosten die binnen een termijn van één jaar na de vestiging gemaakt worden, kunnen aanvaard worden voor het verlenen van de vestigingssteun. Het betreft kosten voor:

- de overname van de bedrijfsbekleding, beperkt tot vee, materieel, aanplantingen, voorraden, vruchten te velde en navetten op basis van een geregistreerd overnamecontract en een gedetailleerde inventaris van de overgenomen goederen;
- de aankoop van vee, nieuw materieel en voorraden, gericht op het vervolledigen van de bekleding van een bedrijf dat niet of gedeeltelijk in productie is, of de vervanging van vee en materieel dat niet overgenomen wordt, voor zover de verrichtingen bedrijfseconomisch verantwoord zijn;
- de aankoop van vee en voorraden ter gelegenheid van de ingebruikname van een nieuw bedrijf ter vervanging van een of meer stoppende veebedrijven waarvan de nutriëntenemissierechten overgenomen werden;
- de aankoop van bedrijfsgebouwen, inclusief de vaste uitrusting en constructies in onroerende staat die minder dan 15 jaar oud zijn op basis van de boekhoudkundige waarde ervan;
- de overname van aandelen ter gelegenheid van de vestiging als mandataris in een vennootschap met landbouw als maatschappelijk doel.

Bij het verlenen van de vestigingssteun wordt een bedrijfsplan bij vestiging opgesteld. Hierin worden de voornaamste structurele kenmerken van het bedrijf, de structurele tekortkomingen, een aantal kengetallen en de voorwaarden waaronder de steun verleend wordt, overzichtelijk voorgesteld.

### 1.2.4 Bijkomende VLIF-regelgeving per sector

In het BVR van 17 oktober 2008 (B.S. 10 december 2008) werden bijkomende voorwaarden gesteld aan bepaalde sectoren. Deze maakten het mogelijk dat er meer landbouwers toegang kregen tot VLIF-steun. De wijzigingen hadden ingang op 1 januari 2009.

#### 1.2.4.1 Melkveesector

Investerings in de melkveesector waarvoor de steun gevraagd werd in 2012, zijn subsidiabel als het bedrijf na uitvoering ervan over een voldoende groot melkquotum beschikt. Dit wil zeggen dat het quotum in redelijke verhouding staat tot het aantal plaatsen voor melkkoeien. Investerings in de melkveesector zijn verbonden met het houden van melkkoeien en het bijhorende jongvee.

Bij de subsidiëring van investeringen in de melkveehouderij wordt voor aanvragen vanaf 1 januari 2009 een systeem van proportionele steunverlening toegepast. Dit houdt in dat er uitbreidingsinvesteringen mogelijk zijn zonder dat er op gelijkmatige wijze melkquotum bij verworven wordt. Belangrijke uitbreidingen, die de capaciteit met meer dan 50% verhogen, zonder verhoging van het quotum, blijven niet subsidiabel. De versoepeling past in het gewijzigd EU-investeringsbeleid ten aanzien van de melkveehouderij en moet de overgang naar een tijdperk zonder melkquota vlotter laten verlopen.

#### 1.2.4.2 Varkenssector

Volgende investeringen in de varkenshouderij zijn subsidiabel:

- nieuwe ammoniakemissiearme varkensstallen;
- herinrichten van bestaande zeugenstallen naar stallen met groepshuisvesting;
- aankoop van varkensstallen;
- investeringen ter verbetering van het leefmilieu, de hygiëne en het welzijn van de dieren;
- investeringen in biologische varkenshouderij.

Andere investeringen in de varkenshouderij zijn niet subsidiabel, zoals de verbouwing en de vernieuwing van de uitrusting van stallen die niet gericht zijn op de verbetering van het leefmilieu, de hygiëne en het welzijn van de dieren.

#### 1.2.4.3 Pluimveesector

Door een wijziging van de Vlarem-lijst van ammoniakemissiearme stallen kon vanaf 8 juli 2011 VLIF-steun verkregen worden bij de bouw van ammoniakemissiearme vleeskuikenstallen.

Volgende investeringen in de pluimveehouderij zijn subsidiabel:

- nieuwe ammoniakemissiearme stallen;
- herinrichten van bestaande legkippenstallen met huisvesting in verrijkte kooien, volièrehuisvesting of grondhuisvesting;
- aankoop van pluimveestallen;
- investeringen ter verbetering van het leefmilieu, de hygiëne en het welzijn van de dieren;
- investeringen in biologische pluimveehouderij.

Andere investeringen in de pluimveehouderij zijn niet subsidiabel, zoals de verbouwing en de vernieuwing van uitrusting van stallen die niet gericht zijn op de verbetering van het leefmilieu, de hygiëne en het welzijn van de dieren.

Omschakelingen naar een andere subsector binnen de pluimveehouderij worden niet beschouwd als uitbreiding als de mestproductie niet toeneemt.

### 1.2.5 De Europese regelgeving

De VLIF-regelgeving houdt rekening met de bepalingen over investeringen op land- en tuinbouwbedrijven en over de eerste vestiging van jonge land- en tuinbouwers in de **Europese Verordening 1698/2005 van de Raad van 20 september 2005** inzake steun voor plattelandsontwikkeling uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO).

Met plattelandsontwikkeling wordt de tweede pijler van het Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) bedoeld. De Europese wetgeving schept een menukaart aan maatregelen, waaruit elke lidstaat of regio de maatregelen kan kiezen en invullen op zijn maat. De maatregelen zijn per thema gegroepeerd in 4 assen:

- AS 1: verbetering van het concurrentievermogen van land- en bosbouw;
- AS 2: steunverlening voor landbeheer en verbetering van het milieu;
- AS 3: verbeteren leefkwaliteit op het platteland en bevordering diversificatie van de economische bedrijvigheid;
- AS 4: Leader-benadering. Uitwerken en uitvoeren van lokale ontwikkelingsstrategieën met als doel het versterken van de territoriale verbondenheid en het stimuleren van de plattelandseconomie.

De VLIF-investeringssteun, maatregel 112A, en de VLIF-vestigingssteun, maatregel 121A, zijn een onderdeel van AS 1. De verbredingssteun ofwel diversificatiesteun, maatregel 311A, is een onderdeel van AS 3. Hierdoor is er een Europese medefinanciering uit hoofde van het Vlaams plattelandsontwikkelingsplan 2007-2013 (het zogenaamde PDPO II).

De regelgeving over de steun aan de samenwerkingsverbanden van landbouwers houdt rekening met de bepalingen van de **Communautaire Richtsnoeren voor staatssteun in de landbouw- en bosbouwsector 2007-2013**.

### 1.3 Steun aan agrovoedingssector

Bij art. 55 van het programmadecreet van 24 december 2004 werden de VLIF-doelgroepen verruimd met onder andere de agrovoedingssector. Hierdoor wordt sinds 2005 de steunverlening aan de agrovoedingssector verleend door het VLIF.

De regelgeving voor agrovoeding is geregeld in:

- het BVR van 19 juli 2007 betreffende steun aan investeringen in de agrovoedingssector (*B.S. 14 september 2007*);
- het MB van 26 november 2007 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 betreffende steun aan investeringen in de agrovoedingssector (*B.S. 11 januari 2008*).

Deze besluiten bepalen het maximale kader waarbinnen de steunmaatregel praktisch wordt georganiseerd via oproepen. Iedere oproep wordt aangekondigd door een publicatie van een ministeriële omzendbrief in het Belgisch Staatsblad. Die bevat de modaliteiten en voorwaarden voor een welbepaalde oproep (o.a. sectoren, investeringen, steunpercentage, investeringsperiode, voorwaarden, indieningsperiode ...).

De steunmaatregel heeft als doel:

- de verbetering en rationalisatie van de verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten en zo bij te dragen tot:
  - een verhoging van de toegevoegde waarde van de land- en tuinbouwproducten;
  - een verbetering van hun concurrentiepositie;
- verzekeren van de continuïteit van de agrovoedingsbedrijven als schakel in de instandhouding en ontwikkeling van de Vlaamse land- en tuinbouw;
- het verbeteren van de concurrentie- en economische positie van de Vlaamse land- en tuinbouw door het doel- en actiegericht betoelagen van investeringen gericht op activiteiten met directe of indirecte invloed op het land- en tuinbouwinkomen.

De Europese steun kadert binnen **Verordening (EG) nr. 1698/2005 van de Raad van 20 september 2005** inzake steun voor plattelandsontwikkeling uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) en het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013 (PDPO II), nl. maatregel nr. 123A.

### 1.4 Steun aan omkaderingssector

Bij art. 55 van het programmadecreet van 24 december 2004 werden de VLIF-doelgroepen verruimd naar onder meer de omkaderingssector, meer bepaald de 'praktijkcentra en vergelijkbare instellingen'.

De regelgeving wordt geregeld in volgende besluiten:

- BVR van 27 april 2007 betreffende steun aan investeringen in de omkaderingssector van land- en tuinbouw (*B.S. 19 juni 2007*);
- MB van 15 oktober 2007 betreffende steun aan investeringen in de omkaderingssector van land- en tuinbouw (*B.S. 8 november 2007*).

Voorname besluiten bepalen het maximale kader waarbinnen de steunmaatregel praktisch wordt georganiseerd via oproepen. Iedere oproep wordt aangekondigd door de publicatie van een ministeriële omzendbrief in het Belgisch Staatsblad. Die bevat de modaliteiten en voorwaarden voor een welbepaalde oproep (investeringsperiode, steunpercentage, investeringsperiode, voorwaarden ...).

De steunmaatregel heeft als doel:

- de continuïteit van de praktijkcentra en vergelijkbare instellingen verzekeren. Zij vormen immers een belangrijke schakel in het overbrengen van het onderzoek in de land- en tuinbouw in functie van de ontwikkeling van de Vlaamse land- en tuinbouw;
- de concurrentie- en economische positie van de Vlaamse land- en tuinbouw verbeteren door het doel- en actiegericht betoelagen van investeringen gericht op activiteiten met directe of indirecte invloed op het land- en tuinbouwinkomen.

## 2 DE WERKING VAN HET VLIF

### 2.1 Situering van het VLIF

Het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds wordt beheerd door het **Agentschap voor Landbouw en Visserij (ALV)**. Dit is een intern verzelfstandigd agentschap met als missie de tijdige, correcte en efficiënte uitvoering van maatregelen die op Europees en Vlaams niveau voor de landbouw worden uitgewerkt met het oog op het stimuleren van een duurzame landbouw. In Brussel bevindt zich het hoofdbestuur en in elke provincie is er een buitendienst.

Het VLIF is ondergebracht in de afdeling **Structuur en Investerings**. Deze afdeling bestaat uit vier diensten, waarvan drie betrokken zijn tot de uitvoering van de VLIF maatregelen.

Een eerste **dienst Onderzoek en Opvolging** heeft onder andere als VLIF-taken:

- regelgeving opstellen;
- steunaanvragen registreren;
- steunaanvragen voor vestigingen en investeringen van land- en tuinbouwers onderzoeken;
- actieve dossiers opvolgen;
- bezwaren onderzoeken;
- aanvullende opdrachten zoals commissies tot vaststelling van schade ...

Na het inhoudelijk behandelen van de VLIF-dossiers ingediend door producenten, stromen deze door naar de dienst Boekhouding en Ondersteuning. Deze dienst is voor het VLIF verantwoordelijk voor:

- budgettaire vastlegging van VLIF-steun voor producenten;
- controle opgevraagde rentesubsidies;
- uitbetalen van toegekende steun aan producenten;
- opmaak en controle van de VLIF-begroting;
- behandelen van opgevraagde VLIF-waarborgen;
- terugvordering van stopgezette, uitbetaalde steun aan producenten.

De VLIF-boekhouding wordt niet door de dienst Boekhouding en Ondersteuning bijgehouden. Deze taak is voor de VLIF-rekenplichtige.

Tot slot is er de **dienst Agrovoeding, Omkadering en GMO**. Deze dienst behandelt alle VLIF- dossiers ingediend door de coöperaties, de agrovoedingsbedrijven en de omkaderingssector. Deze dienst heeft als VLIF-opdrachten:

- steunaanvragen van landbouwcoöperaties voor investering onderzoeken, behalve de machinerings-, van agrovoedingsbedrijven, praktijkcentra en vergelijkbare instellingen (omkaderingssector);
- budgettaire vastlegging van VLIF-steun voor agrovoeding, omkadering, coöperaties behalve machinerings;
- toekenning van startsteun aan erkende samenwerkingsverbanden van landbouwers;
- uitbetalingen van door deze dienst toegekende VLIF-steun;
- terugvorderingen van stopgezette steun die reeds door deze dienst was uitbetaald.

De Vlaamse Regering regelt de werking en het beheer van het VLIF en stelt de nodige diensten, uitrusting, installaties en personeelsleden ter beschikking van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds.

### 2.2 Procedure voor toekenning en uitbetaling van VLIF-steun

#### 2.2.1 Procedure voor dossiers van producenten en hun coöperaties

##### 2.2.1.1 Het indienen en registreren

De steunaanvragen worden bij het VLIF ingediend in Brussel, hetzij door de erkende kredietinstellingen als er geleend wordt om de verrichting te financieren, hetzij door de begunstigde zelf als alles gefinancierd wordt met eigen middelen. De aanvraag voor VLIF-steun wordt met een volledig ingevuld aanvraagformulier ingediend. De aanvraag moet ingediend worden vooraleer de investering aanvangt en vooraleer de finale investeringsbeslissing genomen is. De datum van aanvraag is de datum waarop het VLIF het aanvraagformulier ontvangt. Een investering of verrichting is van start gegaan op het tijdstip dat de landbouwer zich contractueel verbonden heeft tot de realisatie ervan. Die verbintenis blijkt uit een ondertekende overeenkomst, het instemmen met een offerte, een verkoopovereenkomst of gelijksoortige documenten. De datum van de eerste factuur die betrekking heeft op de investering waarvoor steun gevraagd wordt, is de uiterste startdatum.

Na een kort nazicht op volledigheid van de aanvraag, wordt de aanvraag geregistreerd met toekenning van een dossiernummer.

In 2012 kon een aanvraag alleen via papieren weg worden ingediend. Vanaf 31 januari 2013 is er de mogelijkheid om een VLIF-steunaanvraag via het e-loket van het Agentschap voor Landbouw en Visserij in te dienen.

##### 2.2.1.2 Behandeling in buitendienst

Alle aanvragen die ontvankelijk zijn, worden doorgestuurd naar de provinciale VLIF-buitendienst. Het dossier wordt toegevoerd aan een deskundige die het dossier verder behandelt. Om de aanvraag technisch en financieel-economisch te onderzoeken is er een bedrijfsbezoek bij de landbouwer. Tijdens dit bezoek wordt gecontroleerd of de investering is uitgevoerd. Daarnaast worden de facturen en de betaalbewijzen van de investering voorgelegd aan de deskundige. Indien van toepassing moet de dossierbehandelaar ook controleren of de wettelijke normen op het vlak van dierenwelzijn, leefmilieu en ruimtelijke ordening worden gerespecteerd. Aan de hand van de gedane vaststellingen wordt het dossier vervolledigd en wordt er een voorstel van tussenkomst volgens de geldende VLIF-regelgeving opgemaakt.

Een eerste nazicht van het dossier gebeurt in de buitendienst door de bevoegde ingenieur. Pas na zijn/haar goedkeuring, wordt het dossier doorgestuurd naar Brussel.

Wanneer een waarborg wordt aangevraagd, kan die aanvraag voorgelegd worden aan het waarborgcomité. Deze wordt vertegenwoordigd door alle ingenieurs van alle buitendienst als de ingenieurs van hoofddienst en de economen op de hoofddienst. Hierbij wordt het risico ingeschat van de toekenning van de waarborg.

##### 2.2.1.3 Administratieve controle en ondertekening

Een tweede nazicht wordt uitgevoerd door de ingenieurs op de hoofddienst in Brussel. Zij waken erover dat de regelgeving voor elk dossier in Vlaanderen op een correcte en uniforme manier wordt toegepast. Zij kunnen ook beslissen het dossier terug te sturen naar de buitendiensten voor aanvulling en/of verbetering.

Afhankelijk van de toegekende steun op het voorstel van tussenkomst wordt een dossier getekend door de bevoegde minister of een gedelegeerde.

##### 2.2.1.4 Vastlegging en notificatie

Na ondertekening wordt een opdracht gegeven aan de VLIF-rekenplichtige om de Vlaamse cofinanciering van de toegekende steun budgettair vast te leggen. Hierop volgt de notificatie ofwel de mededeling van de beslissing. De begunstigde land- of tuinbouwer, VLIF-buitendienst en eventueel de kredietinstelling worden ingelicht over de beslissing inzake steunverlening.

Wanneer een waarborg wordt toegekend, krijgt de begunstigde maximaal 60 dagen de tijd om de gevraagde waarborgbijdrage te storten. De bijdrage bedraagt 0,35% van de toegekende waarborg, te verhogen met 0,015% van de toegekende waarborg per jaar dat deze waarborg duurt. Bij laattijdige betaling wordt deze bijdrage forfaitair met 25 euro verhoogd. De verleende waarborg vervalt als de bijdrage niet wordt betaald binnen 1 jaar nadat de toekenning van de VLIF-waarborg aan de kredietinstelling werd meegedeeld.

### 2.2.1.5 Uitbetaling

Rentesubsidies worden rechtstreeks aan de betrokken kredietinstellingen doorgestort. Deze instellingen verrekenen de ontvangen rentesubsidie op de af te lossen intresten door de land- of tuinbouwer. De kapitaalpremies worden aan de begunstigde land- of tuinbouwer gestort.

De financiële instellingen zijn zelf verantwoordelijk voor de opvraging van de rentesubsidies nadat zij een notificatie hebben ontvangen. In de regel sturen zij vier keer per jaar, in het begin van elk kwartaal, een lijst met de te betalen rentesubsidies door. De rentesubsidie van een VLIF-dossier kan opgevraagd worden in het kwartaal waarin de jaarvervaldag van het krediet valt. Bijgevolg worden er vier keer per jaar betaallijsten voor rentesubsidie opgemaakt en uitbetaald.

De toegekende kapitaalpremies worden pas na controle van de facturen opgenomen in een betaallijst. In de regel wordt er maandelijks een premielijst afgesloten. Kapitaalpremies toegekend aan producenten worden in twee schijven uitbetaald met een tussentijd van een jaar. Wanneer de toegekende steun minder dan 1.000 euro bedraagt, wordt deze in één keer uitbetaald.

De betaallijsten van zowel de rentesubsidies als kapitaalpremies worden doorgestuurd naar de VLIF-rekenplichtige met een opdracht tot betaling. Wanneer de steun volledig uit Vlaamse middelen bestaat, stort de VLIF-rekenplichtige de steun rechtstreeks door naar de begunstigde. Wanneer de steun aangevuld moet worden met Europese cofinanciering, dan wordt het Vlaams deel doorgestort aan de dienst Betalingen en Inningen. Zij zorgen ervoor dat de integrale steun, zowel het Vlaamse als het Europese deel, wordt uitbetaald aan de begunstigde.

Het VLIF-subsidiesysteem voor de land- en tuinbouwproducenten heeft een open-einde-karakter. Dit wil zeggen dat iedere land- of tuinbouwer die aan de VLIF-voorwaarden voldoet, VLIF-steun toegekend zal krijgen. Het steunvolume zal afhankelijk zijn van de gedane investeringen en niet van het VLIF-budget. Met andere woorden als de totale waarde aan toegekende steun groter is dan het VLIF-budget voor datzelfde jaar, zal geen enkele land- of tuinbouwer zijn toegekende steun afgeroomd zien. Het nadeel van dit systeem is dat de toekenningen en/of de uitbetalingen van de steun hierdoor vertragen kunnen oplopen omdat ze bij ontoereikende middelen worden doorgeschoven naar een volgend begrotingsjaar.

### 2.2.1.6 Opvolgen van actieve dossiers

VLIF-steun wordt toegekend voor een bepaalde periode afhankelijk van de verrichting. Bij het onderzoek van de steun wordt de landbouwer gevraagd een verbintenis over de plichten en voorwaarden voor het verkrijgen van VLIF-steun, te ondertekenen. Hierdoor verbindt de landbouwer zich ertoe om bepaalde situaties die invloed hebben op de VLIF-steun te melden. Er is een meldingsplicht bij het stopzetten van de landbouwactiviteiten, het vervreemden van een gesubsidieerd goed tijdens de actieve periode enz. Deze wijzigingen brengen telkens een onderzoek mee om na te gaan of de VLIF-steun al dan niet behouden blijft.

Als een bedrijf gedwongen of vrijwillig wordt stopgezet, kan de kredietinstelling de uitbetaling van de toegekende VLIF-waarborg opvragen na de realisatie van de eigen zekerheden ingebracht door de kredietnemer. Na juridisch advies over de uitwinningprocedure en de aanwending van de gerecupereerde sommen, legt het VLIF een betalingsnota met bijhorend besluit voor aan de minister ter goedkeuring van de uit te betalen waarborg. Als de betrokkene niet verschoonbaar is verklaard, moet het VLIF de uitbetaalde VLIF-waarborg terugvorderen.

## 2.2.2 Procedure voor dossiers van agrovoedingssector

### 2.2.2.1 Oproep lanceren en aanvragen indienen

De steunmaatregel wordt georganiseerd via oproepen. Iedere oproep wordt aangekondigd door een publicatie van een ministeriële omzendbrief in het Belgisch Staatsblad. Deze bevat de modaliteiten en de voorwaarden zoals sectoren, investeringen ...

De steunaanvragen, als gevolg van een oproep, worden bij het VLIF in Brussel ingediend. Ze worden geregistreerd met de toekenning van een dossiernummer en het versturen van een ontvangstbevestiging aan de aanvrager.

### 2.2.2.2 Inhoudelijk onderzoek en ondertekening

De dossiers worden vervolgens inhoudelijk geanalyseerd tegen de achtergrond van de vereisten, voorwaarden en modaliteiten die vervat zijn in de geldende regelgeving en de omzendbrief over de betreffende oproep.

De bevindingen van het onderzoek worden genoteerd op controlefiches per bedrijf. Vervolgens worden de resultaten van de dossierbehandeling samengevat in een nota met voorstellen tot steunverlening per bedrijf die voor akkoord aan de bevoegde minister wordt voorgelegd. Ze hebben betrekking op zowel de VLIF-steun als op de Europese cofinanciering.

### 2.2.2.3 Vastlegging en notificatie

Na goedkeuring door de minister wordt de toegekende VLIF-steun voor budgettaire vastlegging naar de VLIF-rekenplichtige gestuurd. Na bevestiging hiervan wordt de VLIF-beslissing schriftelijk meegedeeld aan de begunstigde met eventuele aanduiding en motivatie van de niet-aanvaarde investeringen.

De betrokkene wordt gevraagd om, na de hele of gedeeltelijke uitvoering van het project, een aanvraag tot uitbetaling van de toegekende steun in te dienen.

### 2.2.2.4 Uitbetaling

De aanvragen tot uitbetaling van de toegekende steun komen centraal toe in Brussel. Hier worden deze administratief op volledigheid gecontroleerd, in het bijzonder het nazicht van de facturen en betalingsbewijzen. De VLIF-buitendienst voert een controle ter plaatse uit en stelt een eindcontroleverslag op met de bevindingen. Op basis hiervan geeft de hoofddienst in Brussel de opdracht om de overeenkomstige steun uit te betalen. Dat gebeurt in maximaal twee schijven. De betalingen verlopen via de dienst Betalingen en Inningen.

## 2.2.3 Procedure voor dossiers van omkaderingssector

De procedures verlopen analoog aan de procedures bij agrovoeding, zij het dat er geen Europese cofinanciering is.

### 3 STEUNVORMEN, STEUNMAATREGEL EN STEUNOMVANG

#### 3.1 VLIF-steunvormen

##### 3.1.1 Rentesubsidie

Investerings gefinancierd met een lening bij een erkende kredietinstelling kunnen rentesubsidie toegekend krijgen. Deze steun wordt rechtstreeks uitbetaald aan de kredietinstelling die de ontvangen rentesubsidie verreken op de te betalen rente door de land- of tuinbouwer. De kredietinstellingen vragen de rentesubsidie jaarlijks op bij het VLIF.

Bij financiële problemen op het bedrijf kan de bank steeds uitstel van kapitaalaflossing toestaan op kredieten met VLIF-steun. De kredietinstelling meldt het uitstel aan het VLIF, maar het brengt geen verhoging mee van de VLIF-steun. Dit is overeenkomstig de voorwaarden opgelegd door de EU.

De looptijd van de rentesubsidie is naast de looptijd van de lening vooral afhankelijk van de aard van de investering:

- roerende investeringen: maximaal gedurende 5 jaar steun. Machines en materieel zijn evenwel uitgesloten van rentesubsidie;
- onroerende investeringen: maximaal gedurende 10 jaar steun.

De omvang van de rentesubsidie is afhankelijk van de steungroep van de subsidiabele investering:

- categorie 8%: voor deze categorie wordt GEEN rentesubsidie toegekend;
- categorie 18%: 3% gedurende maximaal 10 jaar;
- categorieën 28% en 38%: 4% gedurende maximaal 10 jaar.

Om de toegekende rentesubsidie, met gespreide betalingen over meerdere jaren, te kunnen vergelijken met een kapitaalpremie wordt de toegekende rentesubsidie geactualiseerd naar het moment van toekenning. De EU berekent de actualisatievoet op basis van de vijfjaarlijkse interbancaire rentetarieven, vermeerderd met een opslag.

Voor aanvragen die in 2011 en 2012 werden ingediend, wordt een actualisatievoet van respectievelijk 1,49% en 2,07% toegepast. Voor aanvragen van 2013 is dit 0,66%.

##### 3.1.2 Kapitaalpremie

Investerings gefinancierd met eigen middelen kunnen een kapitaalpremie toegekend krijgen. Wanneer een investering gefinancierd is met een lening en de toegekende rentesubsidie lager is dan het toegekende steunvolume, wordt dit aangevuld met een kapitaalpremie.

In de regel worden kapitaalpremies, toegekend aan land- en tuinbouwproducenten, in twee keer uitbetaald met een tussentijd van een jaar. Wanneer de toegekende premie minder dan 1.000 euro bedraagt, wordt deze in één keer uitbetaald.

##### 3.1.3 Waarborg

Wanneer een land- of tuinbouwer te weinig zekerheden kan voorleggen bij een kredietinstelling, kan er een VLIF-waarborg aangevraagd worden. Deze waarborg wordt alleen verleend wanneer de eigen zekerheden maximaal zijn uitgeput. De waarborg is aanvullend en kan maximaal 80% van het krediet bedragen. Daarnaast is er de beperking dat het gesubsidiëerd krediet maximaal 1 miljoen euro per bedrijfsleider en 2 miljoen euro per bedrijf bedraagt. Bij de toekenning van VLIF-waarborg wordt een bijdrage gevraagd. Indien deze binnen het jaar niet betaald wordt, vervalt de toegekende waarborg.

Indien het bedrijf met gewaarborgde kredieten gedwongen of vrijwillig stopt, kan de kredietinstelling na de uitwinning van de eigen zekerheden van de kredietnemer de uitbetaling vragen. Na onderzoek door het VLIF kan de terugbetaling van het openstaand gewaarborgd krediet volgen. De door het VLIF uitbetaalde waarborgen worden teruggevorderd bij de begunstigde land- of tuinbouwer indien deze niet verschoonbaar verklaard werd.

Over het algemeen wordt de waarborg toegekend voor een duur van 10 jaar. Voor verrichtingen ter gelegenheid van de eerste vestiging kan de duur maximaal 15 jaar bedragen, inbegrepen 1 jaar vrijstelling van de eerste kapitaalaflossing. De toegekende waarborg kan nooit meer dan 80% van het aangevane krediet bedragen.

Waarborg is een **Vlaamse maatregel** en wordt met Vlaamse middelen betaald.

#### 3.2 Steunmaatregelen voor producenten

##### 3.2.1 Te subsidiëren investeringen

Wanneer een land- of tuinbouwer voldoet aan alle VLIF-voorwaarden, zal er steun toegekend worden op basis van het subsidiabel investeringsbedrag. Hierop wordt een steunvolume van 8%, 18%, 28% of 38% toegekend.

In het algemeen worden volgende steunvolumes toegekend:

- 38%: specifieke investeringen voor de biologische landbouw;
- 28%: investeringen gericht op landbouw met verbrede doelstellingen, duurzame landbouw en reconversie van het landbouwbedrijf;
- 18%: investeringen in onroerende goederen, gericht op structuurverbetering;
- 8%: overige investeringen, gericht op structuurverbetering.

Een volledig overzicht van de subsidiabele investeringen per steungroep is achteraan in de bijlagen terug te vinden. De meest recente lijst is te raadplegen op de website [www.vlaanderen.be/vlif](http://www.vlaanderen.be/vlif).

##### 3.2.2 Vestigingssteun

De Vlaamse overheid wil jongeren aanmoedigen om zich in de land- en tuinbouwsector als zelfstandige ondernemer te vestigen, ongeacht de subsector of de productiemethode. De bijkomende VLIF-voorwaarden om vestigingssteun te genieten, werden eerder in punt 1.2.2 beschreven.

Voor dossiers ingediend vanaf 1 januari 2010 kan de toegekende steun oplopen tot maximaal 70.000 euro. De toekenning van steun is evenwel verschillend voor iemand die zich vestigt als natuurlijke persoon dan als behorende vennoot, zaakvoerder of bestuurder van een rechtspersoon.

Bij een vestiging als natuurlijke persoon wordt voor de eerste 60.000 euro aanvaardbare vestigingskosten een premie toegekend die 50% bedraagt van de kosten. De overige kosten worden betaald via een rentesubsidie die maximaal 4% bedraagt gedurende 10 jaar.

De kapitaalpremie voor een vestigende vennoot bedraagt 50% op de eerste 80.000 euro aanvaardbare vestigingskosten. De overige kosten worden betaald via een rentesubsidie die maximaal 4% bedraagt gedurende 10 jaar.

Aangezien het steunvolume maximaal 70.000 euro kan zijn, is er maar rentesubsidie mogelijk met een actuele waarde van resp. 40.000 euro en 30.000 euro. Op basis van 4% gedurende 10 jaar wordt het overeenkomend maximaal subsidiabel bedrag berekend aan de hand van de periodiciteit van het krediet, de initiële vrijstelling van kapitaalaflossing en de actualisatievoet.

Vestigende landbouwers met een lening bij een erkende kredietinstelling kunnen aanvullend een VLIF-waarborg aanvragen.

De vestigingssteun, zowel de kapitaalpremie als de rentesubsidie, wordt voor **30% Europees mee gefinancierd door het ELFPO** (cfr. PDPO II van 2007 tot 2013).

##### 3.2.3 Investeringssteun

De VLIF-investeringssteun wordt verleend om landbouwers aan te moedigen hun bedrijfsstructuren aan te passen aan de snel evoluerende en wisselende omstandigheden binnen de land- en tuinbouwsector. Deze zijn er door ontwikkelingen op vlak van leefmilieu en dierenwelzijn, de technologie in de sector, de energiemarkt, de commercialisatie- en distributiestructuren van land- en tuinbouwproducten, de globalisatie, de heroriëntatie van het EU-landbouwbeleid enz. Hierdoor is het voortdurend nodig om te blijven investeren om de concurrentiekracht van het landbouwbedrijf te verzekeren.

De verleende VLIF-investeringssteun heeft bijgevolg als doel verrichtingen te ondersteunen die:

- de structuur van de land- en tuinbouwbedrijven verbeteren;
- de rendabiliteit van de land- en tuinbouwbedrijven verzekeren;
- de productiekosten verlagen;
- de kwaliteit van landbouwproducten verhogen;
- de diversificatie of verbreding van de landbouwactiviteiten en landbouwproducten bevorderen;
- de omschakeling naar duurzame landbouw bevorderen;
- het leefmilieu, de hygiënische omstandigheden en/of de normen op het gebied van dierenwelzijn verbeteren.

Landbouwers die aan de VLIF-voorwaarden voldoen zoals beschreven in 1.2 kunnen VLIF-steun aanvragen. Voor de periode 2007-2013 bedragen de subsidiabele investeringen maximaal 1.000.000 euro per bedrijfsleider met de kwalificatie landbouwer. Het gesubsidieerde bedrag wordt ook beperkt tot een maximumbedrag, zoals per aanwezige standplaats voor het vee of per m<sup>2</sup> bedrijfsgebouw.

Investeringen gefinancierd met een lening bij een erkende kredietinstelling krijgen rentesubsidie toegekend, behalve wanneer de investering zich in de steungroep van 8% bevindt. Als de toegekende rentesubsidie lager is dan het toe te kennen steunvolume, wordt dit aangevuld met een kapitaalpremie.

Landbouwers met een lening bij een erkende kredietinstelling en die niet genoeg zekerheden kunnen voorleggen, kunnen een aanvullende VLIF-waarborg aanvragen.

De investeringssteun, zowel rentesubsidie als kapitaalpremie, wordt voor **30% Europees mee gefinancierd door het ELFPO** (cfr. PDPO II van 2007 tot 2013).

#### 3.2.3.1 Health Check en Europees Herstelplan

Halfweg de lopende Europese financieringsperiode 2007-2013 werden voor de periode 2009-2013 extra Europese middelen ter beschikking gesteld aan de lidstaten naar aanleiding van een Health Check. Dit is een tussentijdse bijsturing van het landbouwbeleid (HC) en het Europees Economisch Herstelplan (ER).

De extra middelen kunnen als kapitaalpremie gebruikt worden voor investeringen die bijdragen tot een beter waterbeheer of tot de klimaatdoelstellingen. Voorbeelden hiervan zijn energieschermen, waterzuivering, verwarming via hernieuwbare energie.

De Health-Checkpremies worden voor **75% mee gefinancierd door het ELFPO**. Deze middelen konden tot 2013 ingezet worden.

#### 3.2.4 Investeringssteun: diversificatie

Een aantal investeringen, zoals hoevetoerisme, hoeveverkoop, landschapsbeheer... worden als diversificatie-investering beschouwd.

De diversificatiesteun wordt apart toegekend en uitbetaald omdat de **EU-medefinanciering van 30%** opgenomen is in een aparte maatregel binnen het PDPO II.

##### 3.2.4.1 Health Check

Ook voor de maatregel diversificatie zijn in de lopende Europese financieringsperiode 2007-2013 extra Europese middelen ter beschikking gesteld van de lidstaten.

De extra middelen kunnen als kapitaalpremie gebruikt worden voor investeringen die bijdragen tot de productie van hernieuwbare energie.

De Health-Checkpremies worden voor **75% mee gefinancierd door het ELFPO**. Deze middelen konden tot 2013 ingezet worden.

#### 3.2.5 Steun als compensatie van geleden schade

Land- en tuinbouwers die belangrijke schade geleden hebben aan de landbouwproductie of de landbouwproductiemiddelen ten gevolge van onvoorziene gebeurtenissen zoals natuurrampen, ongunstige weersomstandigheden of het uitbreken van dier- of plantenziekten, kunnen steunmaatregelen genieten. Deze bijzondere gunstmaatregel werd voor het laatst in 2011, naar aanleiding van de zware storm van 18 augustus, uitgevaardigd voor de getroffen fruitteelers.

Om de gunstmaatregel te verkrijgen moet de minimale omvang van de schade aan de landbouwproductie en productiemiddelen door natuurrampen en buitengewone weersomstandigheden 30% van een normale productie bedragen.

Ten gevolge van veeziekten kan er slechts steun zijn voor de herbevolking:

- hetzij na volledige opruiming van de veestapel of na bewezen noodzakelijke leegstand als gevolg van runderbrucellose, gekkekoeienziekte, varkenspest, vogelpest en pseudovogelpest;
- hetzij na de uitzuivering ten gevolge van een aantasting van rundertuberculose en runderleucose van ten minste 30% van de veestapel.

Voor schadegevallen veroorzaakt door natuurrampen en buitengewone weersomstandigheden voorziet de regelgeving niet in een onmiddellijke praktische toepassing. Ze schetst alleen het algemene kader waarbinnen maatregelen genomen kunnen worden, waarbij onder meer bepaald wordt dat er geen overcompensatie van de geleden schade mag zijn.

In het recente verleden werd voor concrete steunmaatregelen steeds gewerkt in het kader van de de-minimis-steun waarbij beperkte staatssteun mogelijk is.

De steun wordt verleend in de vorm van een rentesubsidie van maximaal 3% gedurende maximaal 3 jaar op een overbruggingskrediet. Het maximumbedrag van het overbruggingskrediet is gelijk aan het bedrag van de werkelijk geleden schade aan de landbouwproductie en de landbouwproductiemiddelen verminderd met ontvangen schadevergoedingen. De steun wordt uitsluitend met **Vlaamse middelen gefinancierd**.

#### 3.2.6 Steun ten gunste van bedrijven in financiële moeilijkheden

Een algemene steunmaatregel kan getroffen worden wanneer land- of tuinbouwers in financiële moeilijkheden komen door een onvoorziene gebeurtenis, andere dan natuurrampen, ongunstige weersomstandigheden of het uitbreken van dier- of plantenziekten.

Om deze steun te verkrijgen, moeten:

- de bedrijven kunnen aantonen dat er reële financiële moeilijkheden zijn;
- de problemen een horizontaal karakter hebben en niet het gevolg zijn van slecht beheer;
- de bedrijven levensvatbaar kunnen blijven na het nemen van de gepaste structurele maatregelen.

Bovendien moet een herstructureringsplan worden ingediend. Aan de sector worden bepaalde compensaties (capaciteit afbouw) gevraagd wanneer bij een algemene maatregel meer dan 1,5% of bij een specifieke maatregel minstens 3% van de productie betrokken wordt.

Concrete steunmaatregelen worden in overleg met de Europese Commissie uitgevaardigd via een ministeriële omzendbrief. Die bevat:

- de voorwaarden en modaliteiten voor het verkrijgen van de steun;
- de criteria voor het vaststellen van de financiële moeilijkheden;
- het gebied waarbinnen de bedrijven gelegen moeten zijn;
- de periode waarin de maatregel van toepassing is.

De regelgeving voorziet dus niet in een onmiddellijke praktische toepassing. Enkel het algemene kader waarbinnen maatregelen kunnen worden genomen, is geschetst. Zowel algemene als specifieke maatregelen zoals per sector of streek zijn mogelijk.

Als er een steunmaatregel uitgevaardigd wordt, zal de steun de vorm hebben van een rentesubsidie van maximaal 3% gedurende maximaal 3 jaar op een overbruggingskrediet. De steun wordt uitsluitend met Vlaamse middelen gefinancierd.

In het kader van deze steunmaatregel is er in 2010 een relatief omvangrijke actie gevoerd in de vorm van steun op een overbruggingskrediet voor land- en tuinbouwers die door de economische en financiële crisis vanaf de tweede helft van 2008 liquiditeitsmoeilijkheden hadden en problemen ondervonden bij de financiering van de operationele kosten. Begin 2011 werd die steunmaatregel selectief verlengd ten gunste van gespecialiseerde varkensbedrijven met liquiditeitsproblemen.

Ook de bijzondere gunstmaatregel van medio 2011 voor de groentetelers die genomen werd naar aanleiding van de EHEC-crisis kan beschouwd worden als een maatregel ten gunste van bedrijven met financiële moeilijkheden.

Omdat voor beide maatregelen geopteerd werd voor een actie in het kader van de-minimis-verordening, met beperkte steun, zijn de voorwaarden m.b.t. het indienen van een herstructureringsplan en capaciteitsafbouw niet van toepassing.

### 3.3 Steunverlening aan coöperaties

Wanneer de samenwerking tussen landbouwers en/of tuinders gestructureerd is in de vorm van een coöperatieve vennootschap (CV of CVBA) kunnen zij steun verkrijgen voor investeringen die in verband staan met hun activiteiten en doelstellingen. Het betreft voornamelijk de bouw en inrichting van bedrijfsgebouwen en de aankoop van materieel.

Onder landbouwcoöperaties wordt verstaan:

- machinerijen: coöperaties voor gemeenschappelijk gebruik van machines voor veldwerkzaamheden;
- consumentencoöperaties en verenigingen met een sociaal doel;
- coöperaties voor verwerking, zoals zuivelcoöperaties;
- coöperaties voor afzet, zoals fruit- en groenteveilingen;
- samenwerkingsverbanden.

#### 3.3.1 Coöperaties van het type machinerijen

Coöperaties van het type machinerijen worden vooral opgericht door meerdere landbouwers met de doelstelling machines en materieel gemeenschappelijk te gebruiken.

De werkwijze voor toekenning van steun aan machinerijen verloopt op dezelfde wijze als de toekenning van de steun voor producenten, zoals hierboven beschreven. Bijgevolg kunnen zij een **rentesubsidie en/of premie** toegekend krijgen waarbij het steunvolume afhankelijk is van de investering zoals beschreven in 3.1.1. Anders dan bij de producenten, is de steun **volledig Vlaams gefinancierd**.

Er kan aanvullend ook een **VLIF-waARBORG** verleend worden dat maximaal 80% van het gesubsidieerde kredietgedeelte mag bedragen. Wanneer een VLIF-waARBORG uitbetaald wordt, is dit volledig met Vlaamse middelen. VLIF-waARBORG voor machinerijen is zelden van toepassing, omdat een lening voor machines en materiaal niet gesubsidieerd wordt. Investeringen voor een loods worden wel gesubsidieerd, maar deze komen minder voor in dossiers voor machinerijen.

#### 3.3.2 Consumentencoöperaties

In deze groep worden ook de verenigingen met sociaal doel opgenomen.

De type van investeringen die in aanmerking komen voor steun zijn dezelfde als die waarvoor de land- en tuinbouwproducent steun kunnen krijgen.

De werkwijze voor toekenning van steun verloopt zoals de toekenning van de steun voor producenten, zoals hierboven beschreven. Bijgevolg kunnen zij **rentesubsidie en eventueel aanvullend een premie** toegekend krijgen. Het steunvolume is afhankelijk van de investering. Investeringen in onroerende goederen en gefinancierd met krediet kunnen een rentesubsidie van 4% gedurende 10 jaar krijgen. De termijn voor investeringen in roerende goederen bedraagt 7 jaar. Anders dan bij de producenten, is de steun **volledig Vlaams gefinancierd** en is er geen VLIF-waARBORG mogelijk.

#### 3.3.3 Land- en tuinbouwcoöperaties voor afzet, verwerking en dienstverlening

Vanaf 2011 verloopt de steunverlening via een oproep en dit telkens binnen een gesloten budgettaire enveloppe. Iedere oproep wordt ingeleid door een ministeriële omzendbrief die de voorwaarden van die bepaalde oproep bevat. Deze wordt steeds gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Iedere omzendbrief wordt vooraf voorgelegd aan de Inspectie van Financiën voor advies/akkoord.

De steun wordt toegekend in de vorm van een **kapitaalpremie** en wordt uitbetaald in één of twee schijven. Het steunpercentage wordt bepaald per oproep (maximaal 15%) en is afhankelijk van het beschikbare budget (gesloten enveloppe). Dit betekent dat wanneer het aanvaardbare investeringsbedrag de beschikbare enveloppe overschrijdt, dit steunpercentage lineair wordt aangepast.

De steun wordt **volledig Vlaams gefinancierd**. Deze kan in de VLIF-begroting terug gevonden worden onder de rubriek producenten.

#### 3.3.4 Samenwerkingsverbanden

De groepering heeft de vorm van een coöperatieve vennootschap. In eerste instantie wordt de gemeenschappelijke afzet van land- en tuinbouwproducten als doelstelling nagestreefd.

De steun heeft de vorm van een **startpremie** van maximaal 22.500 euro die **volledig Vlaams gefinancierd** is. De premie kon oplopen tot het totaal van de werkelijk verantwoorde beheerskosten voor het eerste werkingsjaar. De premie wordt voor de helft uitbetaald op het einde van het eerste werkingsjaar. De andere helft wordt nogmaals verdeeld over de twee daarop volgende jaren waarbij de betaling op het einde van het jaar plaats vindt.

#### 3.4 Steunverlening aan de agrovoedingssector

De steunmaatregel wordt zoals eerder beschreven, georganiseerd via oproepen.

Het maximaal voorziene steunvolume bedraagt 20% van de subsidiabele investeringskosten. De steun wordt verleend in de vorm van een **kapitaalpremie**. In de praktijk wordt doorgaans 10% investeringssteun toegekend. Agrovoedingssteun wordt voor **30% Europees mee gefinancierd**.

#### 3.5 Steunverlening aan de omkaderingssector

De steunmaatregel wordt zoals eerder beschreven georganiseerd via oproepen.

Het maximale steunpercentage bedraagt 50% van de subsidiabele investeringskosten. De steun wordt toegekend in de vorm van een **kapitaalpremie** die **volledig Vlaams gefinancierd** is.

# **DEEL II:**

## Het VLIF: Feiten en cijfers



## 4 BEGROTINGSUITVOERING

Dit hoofdstuk gaat voornamelijk over de Vlaamse middelen die ter beschikking van het VLIF zijn gesteld, tenzij expliciet anders vermeld.

### 4.1 Begrotingsuitvoering

Onderstaande tabel is opgemaakt aan de hand van de uitvoeringsrekening van 2013.

Tabel 4.1: begrotingsuitvoering 2013 (in duizend euro)

Omschrijving	Begrotings-uitvoering 2013
<b>ONTVANGSTEN</b>	
Toelage van de Vlaamse overheid	77.943.000
Terug gevorderde bedragen	2.952.766
Waarborgbijdragen	6.275
<b>UITGAVEN</b>	
Land- en tuinbouwers: rentesubsidie	46.469.578
Land- en tuinbouwers: kapitaalpremies	25.868.592
Land- en tuinbouwers: waarborg	2.284.630
Startsteun erkende groeperingen	11.250
Agrovoeding: kapitaalpremies	3.127.647
Omkadering: kapitaalpremies	1.064.750
Waardevermindering op vorderingen	1.720.314

#### 4.1.1 Toelichting bij de ontvangsten

De toegekende toelage voor 2013 bedraagt 77.943.000 euro.

Wanneer de land- of tuinbouwer tijdens de referentieperiode niet langer voldoet aan de VLIF-voorwaarden, moet deze de uitbetaalde steun (gedeeltelijk) terugbetalen. De steun voor de actieve periode blijft behouden. Zo werd 627.322 euro teruggevorderd.

Wanneer een VLIF-waarborg na een gedwongen of vrijwillige stopzetting van een land- of tuinbouwbedrijf is uitbetaald aan een kredietinstelling, wordt de uitbetaalde waarborg teruggevorderd bij de kredietnemer(s) en zijn eventuele borgen. Zo werd er 2.224.593 euro teruggevorderd.

In de loop van 2013 werd voor een totaal bedrag van 100.851 euro teveel uitbetaalde provisie aan VLIF-waarborg teruggevorderd bij de betrokken banken.

Wanneer een VLIF-waarborg wordt toegekend, moet daarvoor een bijdrage betaald worden. In 2013 is er in totaal 6.275 euro aan waarborgbijdragen gevraagd en ontvangen.

#### 4.1.2 Toelichting bij de uitgaven

Tabel 4.2 geeft meer detail over de Vlaams uitbetaalde steun per maatregel en steunvorm. Tabel 4.3 geeft een overzicht van de totaal uitbetaalde steun, met andere woorden inclusief de Europese cofinanciering.

In 2013 waren de Europese middelen bijna volledig uitgeput, op ongeveer 6 miljoen na, voor de PDPO II maatregelen. Hierdoor zijn de uitbetalingen in 2013 voornamelijk met Vlaamse middelen uitgevoerd.

Tabel 4.2 Vlaams uitbetaalde steun

Steunmaatregel	Totaal Vlaams uitbetaald (euro)	Vlaams uitbetaalde kapitaalpremies (euro)	Vlaams uitbetaalde rentesubsidies (euro)
Vestigingssteun	6.567.190	3.363.049	3.204.141
Investeringssteun aan producenten	54.043.606	17.886.561	36.157.045
Investeringssteun aan coöperaties	1.153.760	1.153.760	n.v.t.
Diversificatiesteun	6.209.951	2.875.269	3.334.681
Health Check steun	589.953	589.953	
Regionale steun	3.773.711	n.v.t.	3.773.711
Startsteun	11.250	11.250	n.v.t.
Omkaderingssteun	1.064.750	1.064.750	n.v.t.
Agrovoedingssteun	3.127.647	3.127.647	n.v.t.
Waarborg	2.284.630	n.v.t.	n.v.t.
<b>TOTAAL</b>	<b>78.826.448</b>	<b>30.072.239</b>	<b>46.469.578</b>

Tabel 4.3 Totaal uitbetaalde steun

Steunmaatregel	Totaal uitbetaald (euro)	Uitbetaalde kapitaalpremies (euro)	Uitbetaalde rentesubsidies (euro)
Vestigingssteun	8.081.464	4.728.284	3.353.180
Investeringssteun aan producenten	55.890.754	19.625.466	36.265.279
Investeringssteun aan coöperaties	1.153.760	1.153.760	n.v.t.
Diversificatiesteun	6.450.634	3.112.615	3.338.018
Health Check steun	2.359.811	2.359.811	n.v.t.
Regionale steun	3.773.711	n.v.t.	3.773.711
Startsteun	11.250	11.250	n.v.t.
Omkaderingssteun	1.064.750	1.064.750	n.v.t.
Agrovoedingssteun	3.795.216	3.795.216	n.v.t.
Waarborg	2.284.630	n.v.t.	n.v.t.
<b>TOTAAL</b>	<b>84.865.979</b>	<b>35.121.599</b>	<b>46.621.954</b>

#### 4.2 Vastleggingen in 2013

Bij begrotingsartikel KCO/1KE-A-5-X/IS werd het VLIF gemachtigd om een bedrag van 69.366.000 euro vast te leggen. Een vastlegging is het budgettair reserveren van de toegekende steun (Vlaamse cofinanciering) in het jaar van toekenning. De vastleggingsmachtiging kon verhoogd worden met het bedrag aan ontvangen inkomsten. Voor 2013 werd 786.000 euro ontvangen waardoor het VLIF over een totale machtiging van 70.152.000 euro beschikte.

Tabel 4.4 Vlaams toegekende steun

Steunmaatregel	Totaal vastgelegde steun (euro)	Vastgelegde kapitaalpremies (euro)	Vastgelegde rentesubsidies (euro)
Vestigingssteun	9.863.704	6.007.016	3.856.688
Investeringssteun aan producenten	48.624.099	17.550.090	31.074.009
Investeringssteun aan coöperaties	2.394.399	2.394.399	n.v.t.
Diversificatiesteun	4.722.890	2.783.488	1.939.402
Health Check steun	549.200	549.200	n.v.t.
Regionale steun	1.711.997	n.v.t.	1.711.997
Startsteun	0		n.v.t.
Omkaderingssteun	0		n.v.t.
Agrovoedingssteun	0		n.v.t.
Waarborg	2.284.630	n.v.t.	n.v.t.
<b>TOTAAL</b>	<b>70.150.920</b>	<b>29.284.193</b>	<b>38.582.097</b>

## 5 INGEDIENDE AANVRAGEN VOOR VLIF STEUN

De voorwaarden en wijze waarop een VLIF steunaanvraag moet ingediend worden kunnen op de VLIF webpagina's gelezen worden ([www.vlaanderen.be/vlif](http://www.vlaanderen.be/vlif)). Nieuw in 2013 is de mogelijkheid om sinds 31 januari een VLIF steunaanvraag elektronisch in te dienen via het e-loket voor Landbouw en Visserij (LV).

Een paar opmerkingen dienen in acht genomen te worden bij het lezen en interpreteren van de cijfers in dit hoofdstuk:

- De cijfers zijn exclusief ingetrokken steunaanvragen en niet ontvankelijke steunaanvragen.
- Binnen eenzelfde VLIF steunaanvraag, kan er voor meerdere maatregelen steun aangevraagd worden. Hierdoor kan een steunaanvraag voor dubbelstellingen zorgen en bijvoorbeeld zowel vervat zitten in het cijfer over de investeringsmaatregel als in het cijfer over de vestigingsmaatregel.
- De geplande investeringen opgevoerd in een steunaanvraag worden niet noodzakelijk allemaal uitgevoerd en de opgegeven investeringsbedragen zijn dikwijls ramingen.
- De registratie van een investering betekent niet dat er automatisch ook steun verleend wordt. Of een investering al dan niet gesubsidieerd wordt, hangt af van de mate waarin aan alle voorwaarden voldaan wordt.
- De cijfers zijn nog vatbaar voor wijziging naarmate de dossierbehandeling vordert en de juiste aard van de investering duidelijker wordt. Een investering die aangemeld wordt als melkveestal kan bij de behandeling van de aanvraag gesplitst worden in een investering in de melkveehouderij en een investering in wateropslag, bijhorende erfverharding...
- Ter verduidelijking wordt het woord 'verrichtingen' gebruikt voor een individuele investering. Een steunaanvraag van een bepaalde maatregel kan bestaan uit meerdere verrichtingen. Zo kan een aanvraag voor investeringssteun zowel een investering in een stal als in een tractor bevatten. De stal en tractor zijn 2 aparte verrichtingen. 2 tractors in één dossier worden ook als één verrichting beschouwd, namelijk één verrichting machines en materieel.

### 5.1 Dossiers land- en tuinbouwers

#### 5.1.1 Overzicht van de VLIF steunaanvragen

De 2690 aanvaardbare steunaanvragen of ingediende VLIF dossiers in 2013 bevatten 6285 verrichtingen en zijn samen goed voor een voorzien investeringsbedrag van 462.472.106 euro.

Tabel 5.1 Overzicht VLIF steunaanvragen en voorzien investeringskosten

Jaar	Aantal steunaanvragen	Voorziena kosten (euro)
2011	3539	581.509.914
2012	3103	548.549.282
2013	2690	462.472.106

In 2013 werden er minder steunaanvragen ingediend in vergelijking met voorgaande jaren. De daling sinds 2010 is deels te verklaren door de lange economische crisis en de daar bijhorende onzekere toekomstperspectieven. Daarnaast is er voor dossiers die werden ingediend vanaf 13 mei 2013 een extra bijkomende beperking van maximaal 80.000 euro steun per bedrijf. Tot slot hebben ook een heel aantal bedrijven reeds het maximaal subsidiabel investeringsbedrag van 1 miljoen euro per bedrijfsleider bereikt in de periode PDPO II, waardoor ze waarschijnlijk hun volgende investeringen uitstellen tot de volgende PDPO-periode.

Tabel 5.2 Overzicht steunaanvragen en voorziene kost per steunmaatregel

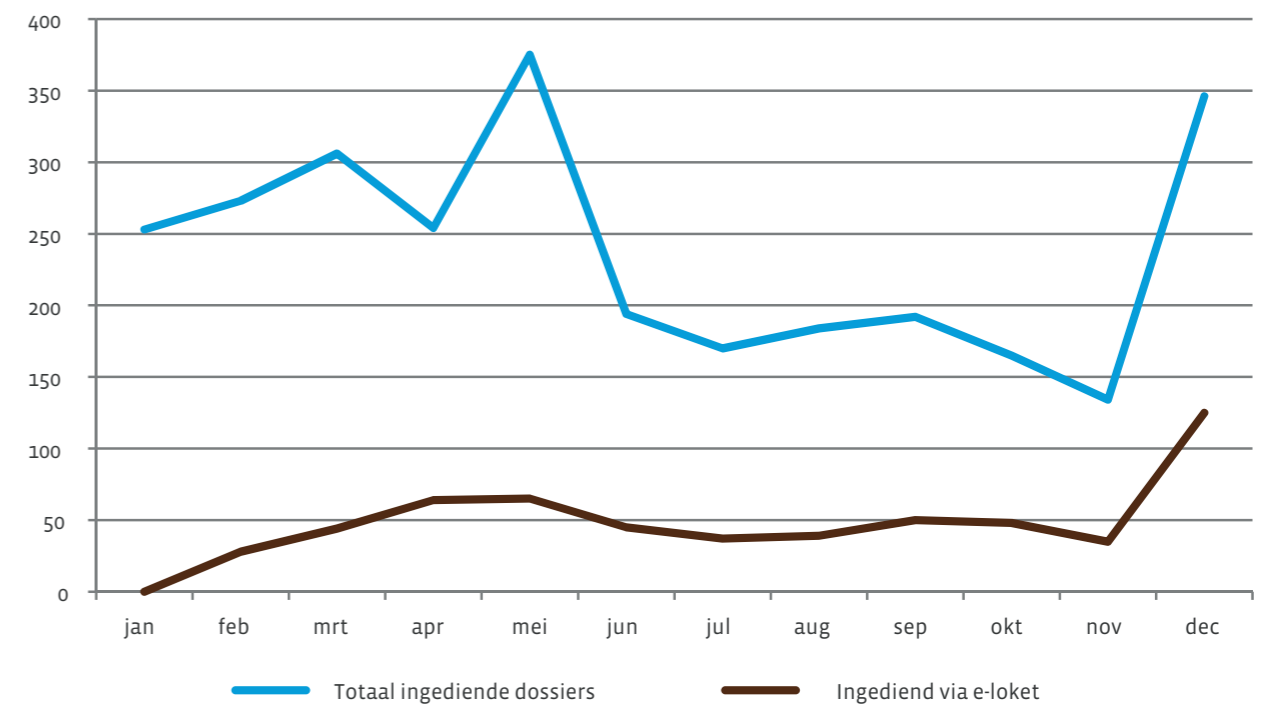
	Investering	Vestiging	Diversificatie
Aantal steunaanvragen	2544	148	120
Voorziena kost (euro)	420.552.784	38.527.690	3.391.632

Tabel 5.3 Overzicht VLIF steunaanvragen en voorziene kosten per provincie

Provincie	Aantal steunaanvragen	Voorziena investeringskosten	Gemiddeld voorziene kost
West-Vlaanderen	1021	€ 173.106.400	€ 169.546
Oost-Vlaanderen	609	€ 96.806.469	€ 158.960
Antwerpen	426	€ 104.411.173	€ 245.097
Limburg	361	€ 54.885.570	€ 152.038
Vlaams Brabant	273	€ 33.262.494	€ 121.841

In de provincie Antwerpen zijn de gemiddelde voorziene investeringskosten per dossier aanzienlijk hoger dan in andere provincies. Dit is te wijten aan de grote concentratie glastuinbouwbedrijven en grote bedrijven in de intensieve veehouderij.

Figuur 5.1 Ingediende VLIF steunaanvragen in 2013



Sinds 31 januari kan een steunaanvraag elektronisch ingediend worden via het e-loket LV. Tijdens februari werd 10% van de steunaanvragen ontvangen via deze weg. Geleidelijk steeg dit percentage, tot 36% van de ingediende steunaanvragen in december. Van alle ingediende steunaanvragen in 2013 werden 20% ingediend via het e-loket.

Voor de steunaanvragen die de land- en tuinbouwers zelf konden indienen in 2013, heeft 79% van de aanvragers dit via het e-loket ook zelf gedaan. 19% liet zich toch liever bijstaan door een volmacht te geven aan een organisatie zoals een kredietinstelling of een adviesbureau. 2% gaf een persoonlijk mandaat aan bijvoorbeeld een gezinslid.

Tot op vandaag kunnen alleen land- en tuinbouwers met een landbouwnummer een steunaanvraag indienen via het e-loket. Land- en tuinbouwers die zich voor het eerst vestigen in de sector hebben op het moment van hun aanvraag, meestal nog geen landbouwnummer. In PDPO III zal het echter wel mogelijk zijn om ook vestigingssteun aan te vragen via het e-loket, zelfs als er nog geen landbouwnummer toegekend is.

### 5.1.2 Overzicht van de VLIF steunaanvragen per financieringsbron

Tabel 5.4 Overzicht steunaanvragen en voorziene investeringskost waarbij alle investeringen gefinancierd worden met eigen middelen

Steunmaatregel	Aantal verrichtingen	Voorziene kosten
Vestiging	30	€ 2.328.862
Diversificatie	100	€ 2.060.944
Investering	2727	€ 83.394.899
<b>TOTAAL</b>	<b>2857</b>	<b>€ 87.784.705</b>

Van alle aangemelde verrichtingen werd aangegeven dat 45,5% met eigen middelen zou gefinancierd worden. Door de extra beperking van maximaal €80.000 euro steun op steunaanvragen ingediend na 13 mei 2013, zijn er veel investeringen aangemeld met een eerder beperkt voorziene investeringskost. Een verrichting gefinancierd met eigen middelen had een gemiddelde investeringskost van 30.726 euro.

Tabel 5.5 Overzicht steunaanvragen en voorziene investeringskost waarbij de investeringen (deels) gefinancierd met een lening

Steunmaatregel	Aantal verrichtingen	Voorziene kosten	Indicatie krediet
Vestiging	151	€ 36.198.828	€ 28.325.515
Diversificatie	43	€ 1.330.689	€ 1.063.555
Investering	3234	€ 337.157.885	€ 284.743.938
<b>TOTAAL</b>	<b>3428</b>	<b>€ 374.687.401</b>	

Tabel 5.6 Overzicht aantal steunaanvragen per financieringsbron en per steunmaatregel

Aantal steunaanvragen/ financieringspartner	Investering	Vestiging	Diversificatie
EIGEN MIDDELEN	900	15	53
KBC BANK	822	61	38
CRELAN	450	46	19
BNP PARIBAS FORTIS	233	18	6
ING BELGIE	58	7	3
CNH FINANCIAL SERVICES	52		
AXA BANK	7		
BELFIUS BANK	7		
CBC BANQUE	5		1
CENEA	3	1	
DELTA LLOYD	3		
BKCP	2		
RABOBANK	1		
TRIODOS BANK	1		

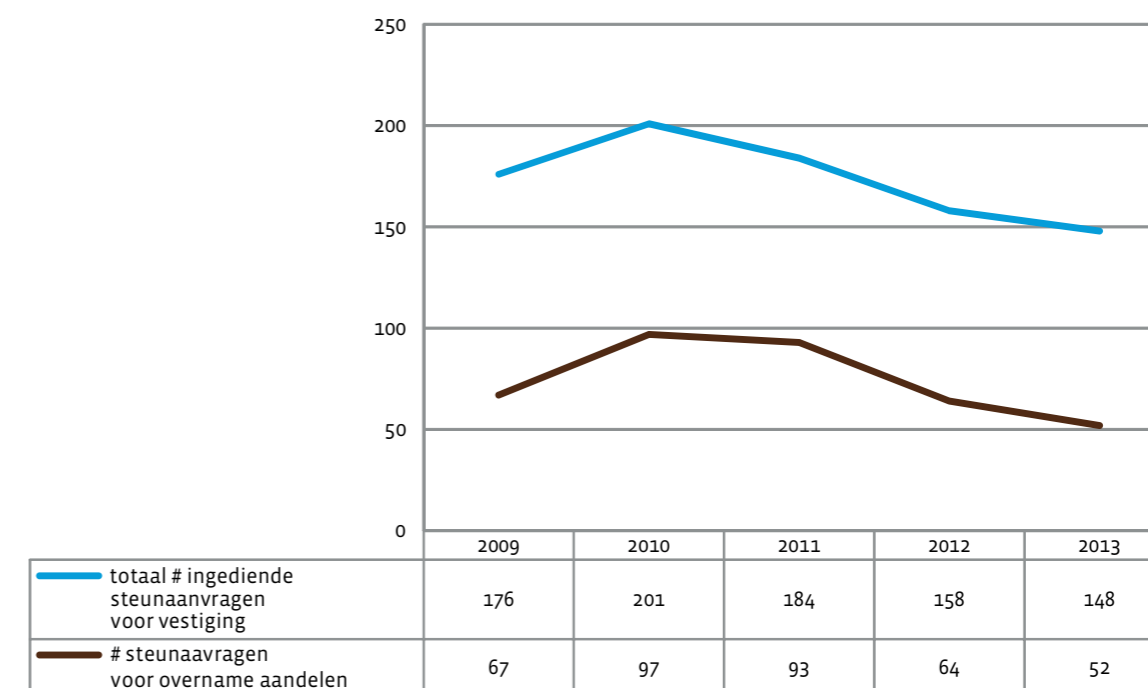
Traditioneel zijn KBC, Crelan en BNP Paribas Fortis de banken die het merendeel van de steunaanvragen begeleiden en een lening voorzien voor (een deel) van de investeringen van een steunaanvraag.

Tabel 5.7 Overzicht voorziene investeringskost per financieringsbron en per steunmaatregel

Voorziene kost/ financieringspartner	Investeringen	Vestiging	Diversificatie	Kredietbedrag
EIGEN MIDDELEN	€ 60.274.187,31	€ 1.734.112	€ 1.496.784	€ 0
KBC BANK	€ 194.506.304,07	€ 15.825.046	€ 997.403	€ 179.234.993
CRELAN	€ 95.696.198,91	€ 13.876.299	€ 572.060	€ 86.955.589
BNP PARIBAS FORTIS	€ 48.763.186,40	€ 5.061.226	€ 144.500	€ 44.494.651
ING BELGIE	€ 11.698.129,61	€ 1.524.250	€ 171.000	€ 11.174.263
CNH FINANCIAL SERVICES	€ 3.870.968,47			€ 3.383.981
CBC BANQUE	€ 1.744.773,00		€ 9.886	€ 1.531.000
DELTA LLOYD	€ 954.979,10			€ 940.000
BELFIUS BANK	€ 855.410,91			€ 806.200
AXA BANK	€ 918.518,76			€ 687.500
CENEA	€ 165.961,29	€ 506.756		€ 593.000
BKCP	€ 425.965,80			€ 350.000
RABOBANK	€ 600.000,00			€ 300.000
TRIODOS BANK	€ 78.200,00			€ 80.000

### 5.1.3 Overzicht van de VLIF steunaanvragen per maatregel: steun voor vestigingen

Figuur 5.2 Overzicht steunaanvragen voor vestiging



Eén van de meest in het oog springende evoluties is de manier waarop de vestiging verloopt. De wijziging in de regelgeving met het besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 2008 waarbij de overname van aandelen op twee manieren positief gediscrimineerd werd t.o.v. een klassieke overname, heeft 'overname in de vorm van aandelen' duidelijk gestimuleerd. Waar tot het jaar 2008 een overname van aandelen eerder een uitzondering was, namelijk minder dan één op tien overnames, is het beeld vanaf 2009 sterk gewijzigd. Op tal van bedrijven waar de generatiewissel er aankwam, werd de eenmanszaak vóór de overname omgevormd naar een vennootschap.

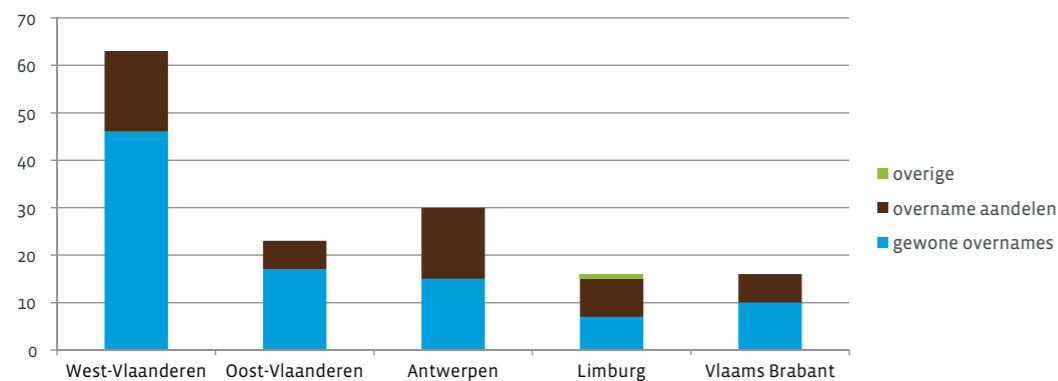
Op 2 augustus 2011 werd regelgeving in verband met overnames gewijzigd. De overname-inventaris bij een gewone overname van bedrijfsbekleding wordt vanaf dan op een gelijkaardige manier beoordeeld als de balans bij een overname van aandelen. Deze wijziging zorgde er voor dat het aantal vestigingen via overname van aandelen vanaf 2012 terug afnamen.

Tabel 5.8 Overzicht steunaanvragen voor vestiging per provincie in 2013

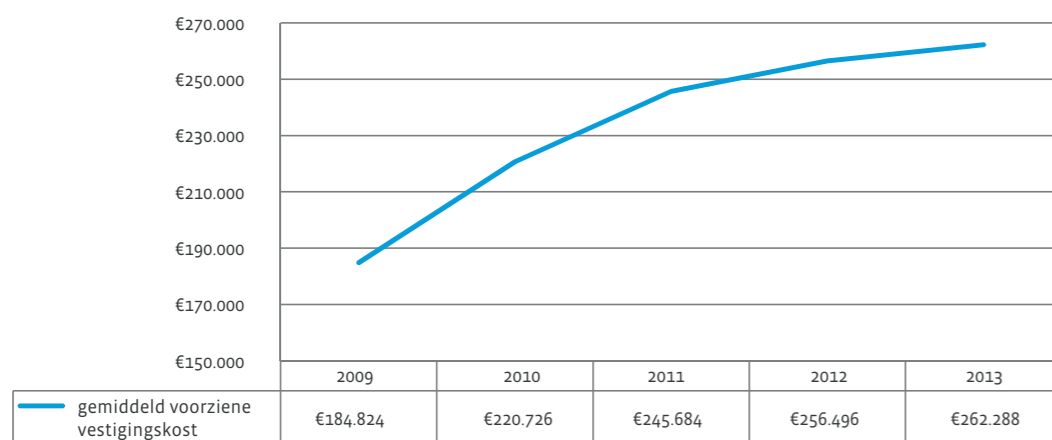
Provincie	Aantal steunaanvragen	Voorziene kosten
West-Vlaanderen	63	€ 17.620.972
Oost-Vlaanderen	23	€ 5.999.320
Antwerpen	30	€ 8.110.304
Limburg	16	€ 2.705.972
Vlaams Brabant	16	€ 4.091.122
TOTAAL	148	€ 38.527.690

In Limburg is er één vestigingsdossier waar de steunaanvraag alleen aankoop van materieel bij vestiging bevat. In alle andere steunaanvragen werd ook steun gevraagd voor ofwel een overname van aandelen ofwel een klassieke overname.

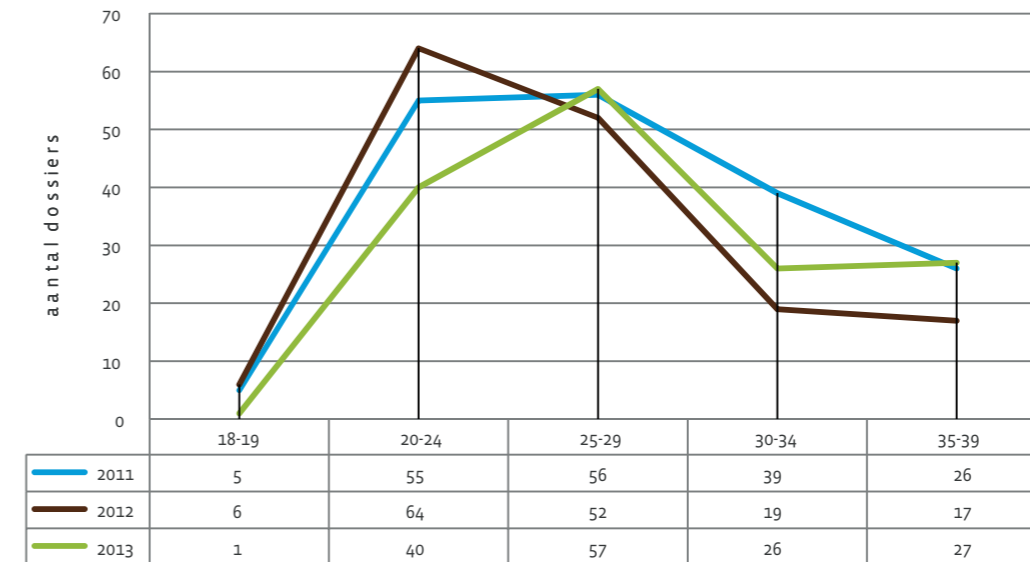
Figuur 5.3 Overzicht van de ingediende vestigingsdossiers per provincie in 2013



Figuur 5.4 Overzicht gemiddelde voorziene vestigingskost



Figuur 5.5 Overzicht per leeftijdscategorie



Tabel 5.9 Overzicht gemiddelde leeftijd en mediaan van steunaanvraag voor vestiging

	2011	2012	2013
Gemiddelde	27,9	26,8	28,2
Mediaan	26,8	26,0	27,5

Bijlage I geeft een overzicht in detail van alle verrichtingen waarvoor steun is aangevraagd. Indien van toepassing is er een onderverdeling per doelstelling of doelgroep. Voor eerste installaties is het overzicht te raadplegen in tabel I.4.

#### 5.1.4 Overzicht van de VLIF steunaanvragen per maatregel: steun voor diversificatie

Onder diversificatie worden volgende activiteiten begrepen:

- commercialisatie van hoeveproducten;
- hoevetoerisme en het openstellen van het bedrijf voor dagrecreatie;
- productie van hernieuwbare energie;
- uitvoeren van landschapsbeheer;
- activiteiten als zorgboerderij.

Investerings die gericht zijn op de aanmaak van hoeveproducten worden hieronder niet meer inbegrepen. Vanaf 2007 worden die beschouwd als gewone investeringen op landbouwbedrijven.

Tabel 5.10 Overzicht aantal steunaanvragen en gemiddeld voorziene investeringskost voor diversificatie 2011-2013

Jaar	Aantal steunaanvragen	Gemiddeld voorziene kost
2011	612	74.387
2012	618	46.399
2013	120	28.624

Diversificatie naar niet-landbouwactiviteiten was de jongste jaren hoofdzakelijk een verhaal van investeringen in zonnecellen. Sinds 20/07/2012 kan er geen steun meer aangevraagd worden voor zonnecellen. Dit vertaalt zich bijgevolg in een sterke daling van steunaanvragen voor investeringen in diversificatie in 2013.

Tabel 5.11 Overzicht steunaanvragen voor diversificatie per provincie in 2013

Provincie	Aantal steunaanvragen	Voorziene kosten
West-Vlaanderen	55	€ 1.569.866
Oost-Vlaanderen	27	€ 530.983
Antwerpen	18	€ 684.710
Limburg	10	€ 315.426
Vlaams Brabant	10	€ 290.647
TOTAAL	120	€ 3.391.632

Tabel 5.12 Top 3 meest voorkomende verrichtingen en bijhorend voorziene investeringskost op steunaanvragen voor diversificatiesteun

Verrichting	Aantal verrichtingen	Voorziene kost
Zonneboiler	68	€ 930.958
Detailverkoop (materieel)	25	€ 445.950
Maal- en menginstallatie	16	€ 421.055

### 5.1.5 Overzicht van de VLIF steunaanvragen per maatregel: steun voor investeringen

Van alle ingediende steunaanvragen overheen alle VLIF maatregelen heeft 95 % betrekking op de maatregel steun voor investeringen op een land- of tuinbouwbedrijf.

Tabel 5.13 Overzicht aantal steunaanvragen voor investeringssteun voor 2011-2013

Jaar	Aantal dossiers	Voorziene kost (euro)	Gemiddeld voorziene kost(euro)
2011	2.962	490.778.924	165.692
2012	2.677	479.348.285	179.062
2013	2.544	420.552.784	165.312

Tabel 5.14 Overzicht steunaanvragen voor investeringen per provincie

Provincie	Aantal steunaanvragen	Voorziene kosten
West-Vlaanderen	963	€ 153.915.563
Oost-Vlaanderen	587	€ 90.276.166
Antwerpen	395	€ 95.616.159
Limburg	343	€ 51.864.172
Vlaams Brabant	256	€ 28.880.725
TOTAAL	2544	€ 420.552.784

Tabel 5.15 Top 5 meest voorkomende verrichtingen en bijhorend voorziene investeringskost op de steunaanvragen

Verrichting	Aantal steun- aanvragen	Voorziene kosten
Machines en materieel	1608	€ 83.478.867
Erf- en andere verharding	571	€ 13.356.230
Bewaar- en machineloods	354	€ 35.071.121
Sleufsilos	230	€ 8.144.532
Bouwen/Inrichten melkveestal	221	€ 60.209.284

### 5.1.6 Overzicht van de VLIF steunaanvragen per verrichting

De types investeringen/verrichtingen worden gegroepeerd in zes categorieën naargelang de aard van de investering:

- eerste vestiging;
- aankoop bedrijfsgebouwen, woning, grond;
- bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen;
- andere bedrijfsverbeteringen;
- materieel, vee en aanplantingen;
- diversificatie naar niet-landbouwactiviteiten.

In totaal is er voor 6285 verrichtingen steun aangevraagd. Als voorziene investeringskost werd in totaal 462.472.106 euro aangegeven.

Het overgrote deel van de verrichtingen en investeringsbedragen betreft traditionele zaken zoals de overname, de aankoop van de hoeve, de aankoop van machines, het bouwen en inrichten van melkvee- en varkensstallen, het bouwen van een loods of silo, het bouwen en inrichten van serres.

De categorie 'Eerste installatie' komt vooral voor in de landbouwsector. Overnames van bedrijven komen in de tuinbouwsector minder voor. De vestiging gebeurt in de tuinbouwsector vaker via de oprichting van een nieuw bedrijf waardoor de investeringen in de categorie 'Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen' en 'Materieel, vee en aanplantingen' terechtkomen.

De 148 ingediende steunaanvragen voor vestigingen vertegenwoordigen 181 verrichtingen. Naast steun voor overname van aandelen ofwel klassieke overname, kan ook steun gevraagd worden voor bijvoorbeeld aankoop materieel of vee bij vestiging.

Als de situatie voor Vlaanderen bekeken wordt, dan komen investeringen die onder de categorie 'Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen' vallen, het meest voor, namelijk 38% van het totale aantal verrichtingen en vertegenwoordigen ze 60% van de totale voorziene investeringskosten.

Een toenemend aantal bedrijven kiest voor schaalvergroting. Verbreding is, zoals uit andere cijfers in dit verslag blijkt, nog slechts zelden het antwoord op de vraag met betrekking tot de toekomststrategie van de bedrijven. Investeringen in de rubriek 'Materieel, vee en aanplantingen' vertegenwoordigen 33% van het totale aantal verrichtingen en 20% van de voorziene investeringskosten.

De categorie 'Andere bedrijfsverbeteringen' zijn goed voor 24% van de ingediende steunaanvragen, maar vertegenwoordigt slechts 9% van de voorziene investeringskost.

Tabel 5.16 Overzicht van het aantal ingediende verrichtingen per categorie

Categorie verrichtingen	Aantal verrichtingen	Voorziene kosten
Aankoop hoeve	37	€ 6.880.917
Andere bedrijfsverbeteringen	1498	€ 40.058.552
Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen	2379	€ 279.216.147
Eerste installatie	181	€ 38.527.690
Materieel, vee en aanplantingen	2047	€ 94.397.167
Verbreiding	143	€ 3.391.632

Bijlage I geeft een overzicht in detail van alle verrichtingen waarvoor steun is aangevraagd. Indien van toepassing is er een onderverdeling per doelstelling of doelgroep.

### 5.1.7 Overzicht van de VLIF steunaanvragen per doelstelling

De verrichtingen kunnen ook ingedeeld worden op basis van de voornaamste doelstelling die nagestreefd wordt bij de uitvoering ervan. Voor het overgrote deel van de investeringen is die doelstelling louter economisch. Met bepaalde investeringen wordt een specifieke doelstelling nagestreefd, verband houdend met de evolutie naar een meer duurzame land- en tuinbouw. Een aantal van die investeringen moeten bovendien in het kader van andere regelgevingen (milieu, dierenwelzijn) verplicht uitgevoerd worden en genieten in die context een verhoogde steun. Volgende categorieën worden onderscheiden:

- milieu-investeringen;
- investeringen ter bevordering van de diversificatie naar niet-landbouwactiviteiten;
- investeringen ter bevordering van het dierenwelzijn;
- investeringen in de biologische landbouw;
- investeringen door sociale instellingen;
- investeringen door machinerings;
- overige investeringen.

Tabel 5.17 Overzicht van de voorziene bedrijfsuitgaven (euro) per doelgroep

Indeling per doelstelling	Aantal verrichtingen	Voorziene kosten
Overige	4687	€ 336.396.558
Biologische teelt	7	€ 374.450
Consumentencoöperaties en sociale instellingen	2	€ 101.178
Dierenwelzijn	129	€ 4.002.408
Diversificatie	206	€ 4.922.727
Machinerings	19	€ 1.190.505
Milieu	1235	€ 115.484.279

Het overgrote deel van de verrichtingen, namelijk 75%, valt onder de rubriek 'Overige investeringen', d.w.z. daar waar de grootste impact van de investering van economische aard is. Dat belet echter niet dat er bijvoorbeeld ook een milieudoelstelling of een doelstelling betreffende dierenwelzijn aanwezig is.

Tabel 5.18 Top 5 meest voorkomende verrichtingen en bijhorend voorziene investeringskost op de steunaanvragen in kader van milieudoelstellingen

Verrichting	Aantal verrichtingen	Voorziene kost
Sleufsilos	230	€ 8.144.532
Waterreservoir	175	€ 3.487.346
Bijkomende mestopslagcapaciteit	162	€ 4.327.489
Opvang/hergebruik beregeningswater	74	€ 2.185.762
AEA-zeugenstal	51	€ 20.976.541

Bijlage I geeft een overzicht in detail van alle verrichtingen waarvoor steun is aangevraagd. Indien van toepassing is er een onderverdeling per doelstelling of doelgroep.

### 5.1.8 Actuele thema's en steunaanvragen voor dergelijke investeringen

#### 5.1.8.1 Biologische landbouw

De investeringen die zeer specifiek verbonden zijn met de toepassing van de biologische productiemethode blijven zeer beperkt ondanks de hoge steunintensiteit (38%). In 2013 werd slechts voor 7 verrichtingen steun aangevraagd voor een totaal investeringsbedrag van 374.450 euro

#### 5.1.8.2 Ammoniakemissiearme stallen

Tabel 5.19 Overzicht steunaanvragen inzake ammoniakemissiearme stallen

Jaar	Aantal steunaanvragen	Voorziene kost (mio euro)	Gemiddelde voorziene kost (euro)
2005	503	138,3	275.000
2006	278	77,0	277.000
2007	140	41,4	295.714
2008	247	85,9	347.895
2009	276	111,1	402.672
2010	307	151,1	492.340
2011	248	115,3	465.043
2012	324	125,0	385.700
2013	205	79,4	387.519

Na de invoering van de steunmaatregel voor ammoniakemissiearme stallen, nam aansluitend bij een wijziging van het Vlaem in 2004, het aantal steunaanvragen voor dit type van investering een hoge vlucht, mee door de aanvankelijk zeer aantrekkelijke steunintensiteit.

Anticiperend op een verwachte daling van de steunintensiteit werden begin 2006 nog veel aanvragen ingeleid, maar na de vermindering van de steunintensiteit vanaf 10 maart 2006 was er een terugval van het aantal aanvragen.

In 2008 was er opnieuw een toename tot 247 aanvragen. In 238 gevallen betrof het varkensstallen voor een bedrag van 82,10 miljoen euro. In 9 gevallen betrof het pluimveestallen (legkippen, ouderdieren en poeljen) voor een geraamde investering van 3,83 miljoen euro.

Om de evolutie in 2011 zo correct mogelijk te omschrijven, worden enkel de aanvragen die in 2011 werden ingeleid, besproken. De ingediende tweede luiken in 2011 worden buiten beschouwing gelaten. Het aantal steunaanvragen bij de bouw van ammoniakemissiearme stallen daalde in 2011 tot 248.

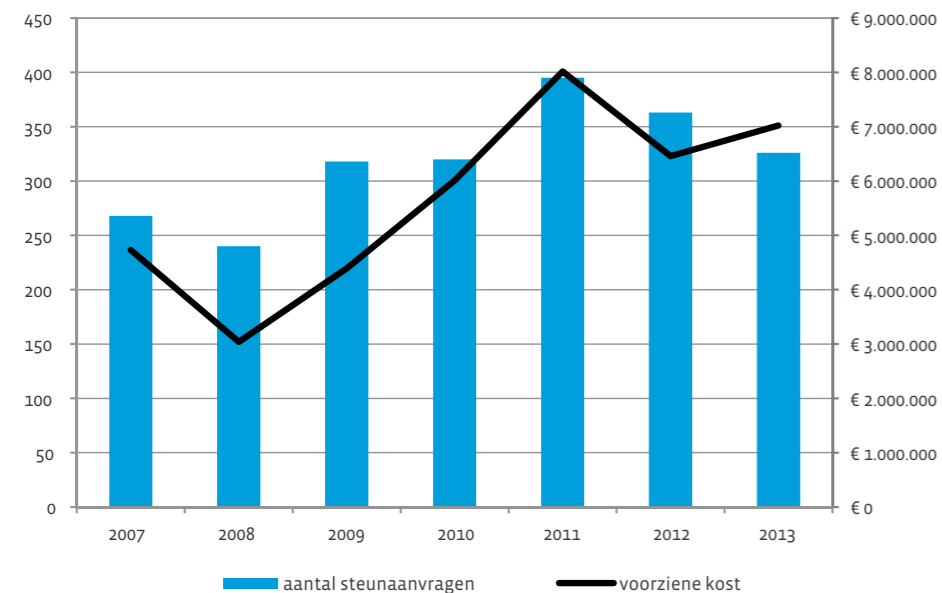
De daling van de gemiddelde voorziene investeringskost in 2012 is te verklaren doordat er veel biggenstallen, waarvan de gemiddelde investeringskosten lager zijn, werden aangemeld. Een andere verklaring is dat de gemiddelde investeringskosten voor een pluimveestal met 25% zijn gedaald ten opzichte van 2011. Zoals voorheen betreft het nog altijd in ruime mate varkensstallen (275 gevallen) voor een bedrag van 88,21 miljoen euro. Toch was er een sterke stijging van het aantal aanvragen uit de pluimveesector. Er waren 49 steunaanvragen voor de bouw van ammoniakemissiearme pluimveestallen (legkippen, moederdieren, poeljen en vleeskuikens) voor een geraamd investeringsbedrag van 36,76 miljoen euro. Dit aantal aanvragen is aanzienlijk meer dan in 2011. Het geraamde investeringsbedrag voor een ammoniakemissiearme pluimveestal ligt met 750.208 euro ook merkbaar hoger dan het gemiddelde voor een varkensstal (320.752 euro).

In 2013 zijn er 205 steunaanvragen ingediend voor een ammoniakemissiearme stal, de totale voorziene investeringskost is 97,4 miljoen euro ofwel gemiddeld 387.519 euro.

### 5.1.8.3 Wateropslag, waterzuivering, hergebruik van water

Opvang, gebruik en hergebruik van water vormt een belangrijk aandachtspunt op veel bedrijven. De investeringen die te maken hebben met water genieten veel aandacht in het investeringsbeleid.

Figuur 5.6 overzicht steunaanvragen voor water gerelateerde investering



Tabel 5.21

Type verrichting	Aantal steunaanvragen	Voorziene kost
Opvang van regenwater (in bassins, citernes, e.a.)	175	€ 3.487.346
Opvang en hergebruik van beregeningswater	90	€ 2.345.961
Waterzuiveringsinstallaties	30	€ 683.696
Waterbehandeling	31	€ 505.508

### 5.1.8.4 Energiebesparing

Energiebesparing wordt sterk aangemoedigd met verhoogde steun. In 2012 werden m.b.t. dit type van investeringen 78 aanvragen (= daling met 23% ten opzichte van 2011) geregistreerd voor een investeringsvolume van 4,24 miljoen euro (daling met 27% ten opzichte van 2011). Het betreft bijna integraal investeringen in (eerste) energieschermen, warmtebuffers of rookgascondensators, kasomhulling en warmtepompen.

### 5.1.8.5 Warmtekrachtinstallaties

Tabel 5.21 Overzicht aantal steunaanvragen voor WKK-installatie op gas of biobrandstof

Jaar	Aantal steunaanvragen	Voorziene kost (mio euro)	Gemiddelde voorziene kost (euro)
2006	21	10,8	514.000
2007	36	34,5	960.000
2008	54	51,7	956.000
2009	29	18,98	654.000
2010	29	17,22	594.000
2011	19	10,89	572.895
2012	20	11,49	574.324
2013	10	4,52	452.003

Geconfronteerd met de stijgende energieprijzen, de verminderde interesse van externe kapitaalverstrekkers (energie-installatiebedrijven) m.b.t. de financiering van warmtekrachtinstallaties op tuinbouwbedrijven en de ruime mogelijkheden op investeringssteun en andere vormen van steun (warmtekrachtcertificaten), hebben een 190-tal tuinders vanaf 2006 geopteerd voor een investering in een warmtekrachtinstallatie in eigen beheer. Tot 2008 nam het aantal aanvragen sterk toe. De budgettaire impact nam zodanige proporties aan dat een ingrijpen zich opdrong. Voor aanvragen vanaf 27 juni 2008 bedraagt de steunintensiteit 30% in plaats van 40%. Met de opbrengsten uit warmtekrachtcertificaten en uit de verkoop van elektriciteit is de terugverdientijd van dergelijke investering relatief kort.

Uit deze gegevens kan besloten worden dat de glastuinbouwbedrijven die de bedrijfsomvang hadden en de toelating kregen om te injecteren op het elektriciteitsnet, intussen geïnvesteerd hebben in een warmtekrachtinstallatie. Er kan nog opgemerkt worden dat voor aanvragen vanaf 8 februari 2011 de steunintensiteit voor een warmtekrachtinstallatie verlaagd werd naar 28%.

### 5.2 Dossiers land- en tuinbouwcoöperaties

Behalve steun aan de land- en tuinbouwproducenten, verleent het VLIF ook steun aan land- en tuinbouwcoöperaties.

In 2011 gebeurde er een opsplitsing op het vlak van organisatie van de steunverlening aan de landbouwcoöperaties. Voor de coöperaties type machineren blijft de organisatie van de steunverlening ongewijzigd. De gegevens over deze coöperaties zitten vevat in de gegevens over producenten.

Voor de verwerkings- en afzetcoöperaties in de land- en tuinbouw verloopt de organisatie van de steunverlening sinds 2011 via oproepen. Een verwerkings- of afzetcoöperatie kan enkel nog een steunaanvraag indienen na de bekendmaking van een oproep. Per oproep worden de modaliteiten en voorwaarden van de steunverlening bepaald, in het bijzonder het maximale steunpercentage en de investeringen die voor steun in aanmerking kunnen komen (investeringsfocus).

In 2013 was er geen oproep voor verwerkings- en afzetcoöperaties.

### 5.3 Dossiers agrovoedingssector

In 2013 was er geen oproep voor de agrovoedingssector.

### 5.4 Dossiers omkaderingssector

In 2013 was er geen oproep in de omkaderingssector.



## 5.5 Dossiers startsteun

In 2013 werd 1 dossier voor startsteun ingediend voor een totaal van 33.810 euro kosten.

Tabel 5.22 Overzicht van de ingediende dossiers en kosten (euro) voor startsteun

	Aantal ingediende dossiers	Ingediende kosten
	1	€ 33.810
TOTAAL	1	€ 33.810

## 6 TOEGEKENDE VLIF STEUN

In dit hoofdstuk wordt in vergelijking met vorig jaar niet meer op dossierniveau gerapporteerd maar op investeringsniveau. Deze opsplitsing wordt voor het eerst gemaakt, omdat er in 2013 een grotere hoeveelheid aan dossiers beslist zijn in de VLIF2 toepassing. VLIF2 is de toepassing die gebruikt wordt voor de behandeling van dossiers ingediend vanaf 1 januari 2011.

VLIF2 heeft het voordeel dat er een beslissing op investeringsniveau kan gemaakt worden in plaats van op dossierniveau. Concreet kan een investering in bijvoorbeeld een tractor al gunstig beslist worden terwijl de investering in een stal nog lopende is. In VLIF1 zouden beide investeringen moeten afgerond worden om een gunstig voorstel te geven om daarna een betaling in te leiden. Bijgevolg is het relevanter om in dit hoofdstuk te rapporteren op verrichtingsniveau en niet langer op dossierniveau.

### 6.1 Steun aan land- en tuinbouwers

#### 6.1.1 Overzicht toegekende VLIF steun

In 2013 werd in totaal 85.901.530 euro VLIF steun toegekend aan 7393 verrichtingen uitgevoerd door land- en tuinbouwproducten. Hiervoor is 70.150.910 euro Vlaamse middelen gereserveerd via de vastleggingsprocedure (zie 4.2).

Een volledige lijst van alle uitgevoerde investering waarop VLIF steun is verleend in 2013 is terug te vinden in bijlage II.

Tabel 6.1 Overzicht toegekende steun per steuntype in 2013

Steunmaatregel	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kost	Toegekende steun	Toegekende kapitaalpremie	Toegekende rentesubsidie
Diversificatiesteun	573	€ 41.909.128	€ 8.216.383	€ 5.515.434	€ 2.700.949
Investeringssteun	6553	€ 353.382.744	€ 63.634.305	€ 23.572.210	€ 40.062.095
Vestigingssteun	267	€ 47.835.231	€ 14.020.659	€ 8.541.451	€ 5.479.207
TOTAAL	7393	€ 443.127.103	€ 85.871.346	€ 37.629.095	€ 48.242.251

Er zijn in 2013 in totaal 3503 beslissingsfiches opgemaakt. In een aantal VLIF dossiers zijn er meerdere beslissingen geweest in hetzelfde jaar, omdat bijvoorbeeld een voorwaarde kon aangetoond worden opdat het dossier gunstig zou kunnen worden beslist. Indien alleen de laatste beslissing in deze dossiers van tel is, kregen 3409 dossiers een beslissing. 73,3% was gunstig, gunstig met voorwaarden of subsidiabel. In deze dossiers is of zal er zeker steun worden toegekend. 15% was ongunstig, vatbaar voor herziening. Dit zijn dossiers waar nog een belangrijke VLIF voorwaarde moet vervuld worden. Op termijn zullen dit dossiers zijn die ook een gunstige beslissing zullen ontvangen. Tot slot zijn er 11,7% ongunstige beslissingsfiches opgemaakt. Deze dossiers voldeden niet aan de VLIF regelgeving omdat de investering bijvoorbeeld uitgevoerd was vooraleer de steunaanvraag is ingediend, omdat de investeringskost lager dan €15.000 is ...

#### 6.1.2 Overzicht toegekende VLIF steun per maatregel

##### 6.1.2.1 Steun voor vestiging

Voor vestigingsdossiers ingediend vanaf 1 januari 2010 is de maximale vestigingssteun 70.000 euro. De steun voor de overname van roerende bedrijfsbekleding bestaat uit een vestigingspremie van 50% op de eerste 60.000 euro vestigingskosten en vervolgens rentesubsidie op geleende vestigingskosten boven deze 60.000 euro. Voor overname van aandelen bestaat de steun uit een vestigingspremie van 50% op de eerste 80.000 euro vestigingskosten en vervolgens rentesubsidie op geleende vestigingskosten boven deze 80.000 euro.

Vestigingssteun kan alleen verkregen worden wanneer de jonge landbouwer zich vestigt op een bestaand bedrijf en er de roerende bedrijfsbekleding (gedeeltelijk) overneemt. Bij een vestiging via de creatie van een nieuw bedrijf wordt geen vestigingssteun verleend maar wel investeringssteun.

Tabel 6.2 Overzicht toegekende vestigingssteun per provincie

Provincie	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kost (euro)	Toegekende steun (euro)
Antwerpen	56	€ 8.713.211	€ 2.774.806
Limburg	20	€ 3.370.586	€ 1.085.087
Oost-Vlaanderen	62	€ 11.121.590	€ 3.027.131
Vlaams-Brabant	29	€ 4.968.487	€ 1.563.250
West-Vlaanderen	100	€ 19.661.357	€ 5.570.385
EINDTOTAAL	267	€ 47.835.231	€ 14.020.659

De 267 verrichtingen zitten vevat in 252 VLIF steunaanvragen/dossiers voor vestiging. Vorig jaar werd er steun toegekend in 117 vestigingsdossiers. Er is in 2013 veel aandacht gegaan naar het prioritair behandelen van de vestigingsdossiers. Dit heeft er toe geleid dat er een inhaalbeweging was op vlak van behandel tijd voor een steunaanvraag voor vestiging.

Tabel 6.3 Overzicht van subsidiabele vestigingskosten (euro) voor de specifieke verrichtingen met vestigingssteun in land- en tuinbouw

Verrichting	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kost (euro)
Aankoop bedrijfsgebouwen bij vestiging	3	€ 136.480
Aankoop materieel bij vestiging	7	€ 220.039
Aankoop vee bij vestiging	4	€ 410.650
Aankoop voorraden bij vestiging	1	€ 9.634
Overname aandelen vestiging	104	€ 17.497.346
Overname bij vestiging	148	€ 29.561.081
TOTAAL	267	€ 47.835.231

### 6.1.2.2 Steun voor diversificatie

De cijfers voor diversificatiesteun zijn inclusief de investeringen die gefinancierd worden via de reguliere diversificatiemaatregelen als de investeringen die gefinancierd worden via de Health Check diversificatiemaatregel.

Tabel 6.4 Overzicht toegekende diversificatiesteun per provincie

Provincie	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kost (euro)	Toegekende steun (euro)
Antwerpen	106	€ 8.396.539,74	€ 1.380.285,04
Limburg	101	€ 8.839.056,78	€ 1.687.086,76
Oost-Vlaanderen	113	€ 8.433.559,33	€ 1.901.112,73
Vlaams-Brabant	47	€ 5.324.828,21	€ 1.123.328,19
West-Vlaanderen	206	€ 10.915.143,68	€ 2.124.570,37
TOTAAL	573	€ 41.909.127,74	€ 8.216.383,09

### 6.1.2.3 Steun voor investeringen

De cijfers voor investeringssteun zijn inclusief de investeringen die gefinancierd worden via de reguliere investeringsmaatregelen als de investeringen die gefinancierd worden via de Health Check investeringsmaatregel.

Tabel 6.5 Overzicht toegekende investeringssteun per provincie

Provincie	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kost (euro)	Toegekende steun (euro)
Antwerpen	1060	€ 80.208.736	€ 16.183.900
Limburg	846	€ 41.177.274	€ 6.828.939
Oost-Vlaanderen	1608	€ 68.296.302	€ 11.566.668
Vlaams-Brabant	664	€ 30.262.088	€ 4.755.099
West-Vlaanderen	2375	€ 133.438.344	€ 24.299.698
TOTAAL	6553	€ 353.382.744	€ 63.634.305

De cijfers over de investeringssteun zijn inclusief steun toegekend aan machinerings- en sociale instellingen. Deze doelgroep zag 1.563.081 euro subsidiabele kosten gesubsidieerd met steun ter waarde van 153.041 euro. In totaal gaat het om 21 steunaanvragen die 54 verrichtingen vertegenwoordigen.

### 6.1.3 Overzicht toegekende VLIF steun per steunpercentage

Vanaf 2000 worden de investeringen gesubsidieerd naar rato van 10, 20, 30 en 40% steun. Voor aanvragen ingediend vanaf 19 februari 2011 worden de investeringen gesubsidieerd naar rato van 8, 18, 28 en 38% steun. In vergelijking met 2012 komt in 2013 het effect van de lineaire steunverlaging van 2% duidelijk tot uiting.

Tabel 6.6 Overzicht toegekende steun per steunpercentage en per steuntype

Steunpercentage	Diversificatiesteun	Investeringssteun	Vestigingssteun	Totaal Toegekende steun
8	€ 1.629.828	€ 4.048.118	-	€ 5.677.946
10	-	€ 3.082.348	-	€ 3.082.348
18	-	€ 19.527.654	-	€ 19.527.654
20	-	€ 30.801.318	-	€ 30.801.318
28	€ 357.257	€ 3.124.634	-	€ 3.481.891
30	€ 6.229.298	€ 3.034.387	-	€ 9.263.685
38	-	€ 5.093	-	€ 5.093
overige	-	-	€ 13.187.524	€ 13.187.524
TOTAAL	€ 8.216.383	€ 63.623.553	€ 13.187.524	€ 85.027.460

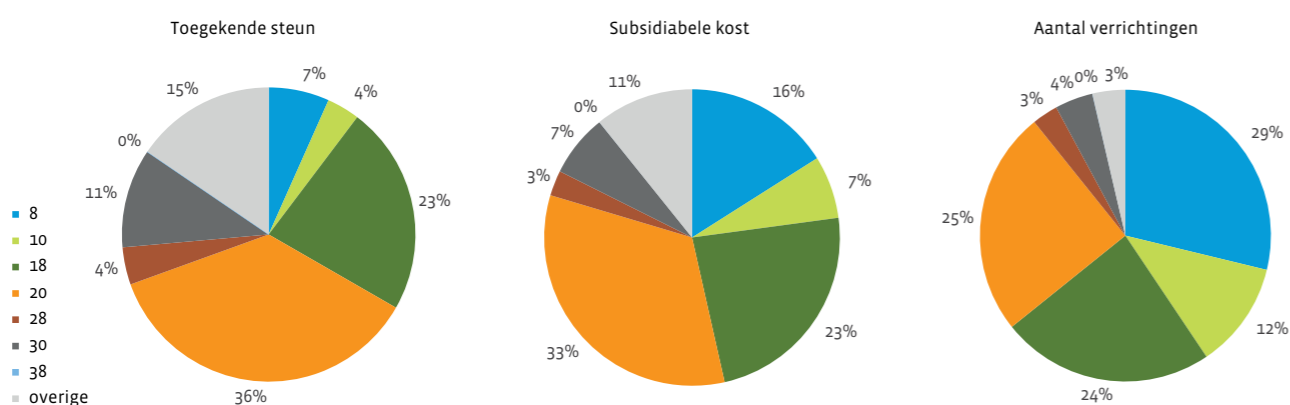
Tabel 6.7 Overzicht subsidiabele investeringskost waarop steun is toegekend per steuntype

Steunpercentage	Diversificatiesteun	Investeringssteun	Vestigingssteun	Totaal subsidiabele kost
8	€ 20.372.847	€ 50.581.311	-	€ 70.954.158
10	-	€ 30.407.544	-	€ 30.407.544
18	-	€ 104.514.856	-	€ 104.514.856
20	-	€ 146.889.379	-	€ 146.889.379
28	€ 1.240.826	€ 10.972.351	-	€ 12.213.176
30	€ 20.295.455	€ 9.948.254	-	€ 30.243.709
38	-	€ 13.403	-	€ 13.403
-	-	€ 55.647	€ 47.835.231	€ 47.890.878
TOTAAL	€ 41.909.128	€ 353.382.744	€ 47.835.231	€ 443.127.103

Tabel 6.8 Overzicht aantal verrichtingen waarop steun is toegekend per steuntype

Steunpercentage	Diversificatiesteun	Investeringssteun	Vestigingssteun	Totaal aantal verrichtingen
8	353	1773	-	2126
10	-	873	-	873
18	-	1749	-	1749
20	-	1848	-	1848
28	36	177	-	213
30	184	129	-	313
38	-	2	-	2
overige	-	2	267	269
TOTAAL	573	6553	267	7393

Figuur 6.1 Overzicht toegekende steun



Bijna de helft van het aantal verrichtingen (49%) waarop steun werd toegekend behoren tot de **steuncategorie van 18% of 20%**. Van de totaal toegekende steun werd in deze categorieën 59% toegewezen. Voornamelijk verrichtingen die gesteund worden onder de maatregel investeringssteun behoren hiertoe. Voor de bouw en inrichting van bedrijfsgebouwen wordt doorgaans 18% of 20% steun verleend, afhankelijk van de indiensdatum van de steunaanvraag.

11% van de toegekende steun ging naar investeringen die behoren tot de **steungroep van 30%**. Van de totaal aantal verrichtingen behoort slecht 4% tot deze groep en waarbij het voornamelijk over warmtekrachtinstallaties gaat die gesteund worden met de diversificatiemaatregel.

Verrichtingen die behoren tot de **groep van 38% steun** zijn voornamelijk gericht op de biologische teelt. Deze zijn echter amper op te merken in de cijfers van toegekende steun.

Onder de **categorie overige** worden de vestigingssteun en de steun aan sociale instellingen gegroepeerd. Bij de laatste doelgroep wordt de steunintensiteit berekend als het equivalent van een rentesubsidie van 4% gedurende 10 jaar bij investeringen in onroerende staat en 4% gedurende 7 jaar voor de overige investeringen. De steunintensiteit is daardoor ook afhankelijk van het jaar van aanvraag wegens het effect van de actualisatievoet ( zie punt 3.1.1 rentesubsidie).

#### 6.1.4 Overzicht toegekende VLIF steun per provincie

Overheen de provincies zijn de verhouding van de toegekende steun per steunmaatregel gelijklopend.

Tabel 6.9 Overzicht toegekende en subsidiabele steun per provincie en per steuntype

Steunmaatregel per provincie	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kost (euro)	Toegekende steun (euro)
<b>Antwerpen</b>	1222	€ 97.318.487	€ 20.338.991
Diversificatiesteun	106	€ 8.396.540	€ 1.380.285
Investeringssteun	1060	€ 80.208.736	€ 16.183.900
Vestigingssteun	56	€ 8.713.211	€ 2.774.806
<b>Limburg</b>	967	€ 53.386.917	€ 9.601.112
Diversificatiesteun	101	€ 8.839.057	€ 1.687.087
Investeringssteun	846	€ 41.177.274	€ 6.828.939
Vestigingssteun	20	€ 3.370.586	€ 1.085.087
<b>Oost-Vlaanderen</b>	1783	€ 87.851.451	€ 16.494.912
Diversificatiesteun	113	€ 8.433.559	€ 1.901.113
Investeringssteun	1608	€ 68.296.302	€ 11.566.668
Vestigingssteun	62	€ 11.121.590	€ 3.027.131
<b>Vlaams-Brabant</b>	740	€ 40.555.403	€ 7.441.677
Diversificatiesteun	47	€ 5.324.828	€ 1.123.328
Investeringssteun	664	€ 30.262.088	€ 4.755.099
Vestigingssteun	29	€ 4.968.487	€ 1.563.250
<b>West-Vlaanderen</b>	2681	€ 164.014.844	€ 31.994.654
Diversificatiesteun	206	€ 10.915.144	€ 2.124.570
Investeringssteun	2375	€ 133.438.344	€ 24.299.698
Vestigingssteun	100	€ 19.661.357	€ 5.570.385
TOTAAL	7393	€ 443.127.103	€ 85.871.346

### 6.1.5 Overzicht toegekende VLIF steun per financieringsbron

Tabel 6.10 Overzicht van het aantal verrichtingen en subsidiabele kost per financieringswijze

Financieringsbron	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kost
EIGEN MIDDELEN	1827	€ 42.514.033
KBC BANK	3041	€ 217.194.838
CRELAN	1418	€ 107.091.676
BNP PARIBAS FORTIS	778	€ 51.538.203
ING BELGIE	131	€ 10.210.513
CNH FINANCIAL SERVICES	89	€ 4.808.146
AXA BANK	41	€ 2.838.061
RABOBANK NEDERLAND	12	€ 1.994.045
BELFIUS BANK	24	€ 1.749.036
DELTA LLOYD	7	€ 1.551.687
CBC BANQUE	19	€ 1.335.069
CENTEA	4	€ 184.776
BKCP	1	€ 67.020
RECORD BANK	1	€ 50.000
<b>TOTAAL</b>	<b>7393</b>	<b>€ 443.127.103</b>

Bijna 25% van de verrichtingen waarvoor steun is toegekend in 2013 zijn gefinancierd met eigen middelen. Vanuit subsidiabele kosten gezien is deze categorie bijna 10% waard.

Ongeveer 70% van de verrichtingen zijn (gedeeltelijk) gefinancierd met een lening bij KBC bank, Crelan of BNP Paribas Fortis. Samen vertegenwoordigen zij bijna 85% van de subsidiabele kosten waarop steun is toegekend.

### 6.1.6 Overzicht van de toegekende VLIF-steun volgens verrichting

Tabel 6.11 Subsidiabele kosten (euro) per verrichting

Verrichtingen	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kost (euro)
Aankoop hoeve	15	€ 1.925.637
Andere bedrijfsverbeteringen	1274	€ 22.062.562
Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen	2482	€ 250.661.139
Eerste installatie	267	€ 47.835.231
Materieel, vee en aanplantingen	2782	€ 78.733.407
Verbreiding	573	€ 41.909.128
<b>TOTAAL</b>	<b>7393</b>	<b>€ 443.127.103</b>

De bouw van een loods met zonnecellen staat voor twee investeringen (één onder bouw bedrijfsgebouwen en één onder verbreding).

### 6.1.7 Overzicht van de toegekende VLIF-steun per doelstelling

De opdeling per doelstelling van de gesubsidieerde verrichtingen verduidelijkt welke bedragen specifiek gaan naar investeringen gericht op een evolutie naar duurzame landbouw. De cijfers voor diversificatie wijken beperkt af van de indeling volgens de aard van de verrichting, meer bepaald verbreding. Het verschil betreft investeringen die gericht zijn op de (artisanale) aanmaak van hoeveproducten. Dit zijn investeringen die vanaf 1 januari 2007 niet meer gesubsidieerd worden via de maatregel diversificatiesteun, maar hier qua doel altijd al werden ondergebracht.

Tabel 6.12 Subsidiabele kosten per doelstelling

Doelstelling	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kost (euro)
Biologische teelt	2	€ 13.403
Consumentencoöperaties en sociale instellingen	2	€ 55.647
Dierenwelzijn	108	€ 7.518.830
Diversificatie	621	€ 43.201.840
Milieu	1173	€ 112.095.484
Overige	5487	€ 280.241.899
<b>TOTAAL</b>	<b>7393</b>	<b>€ 443.127.103</b>

44,6% van de subsidiabele investeringskosten hebben betrekking op investeringen met een positieve impact op het milieu.

### 6.1.8 Actuele thema's en toegekende VLIF steun voor dergelijke thema's

Een aantal investeringen worden extra aangemoedigd door het VLIF.

#### 6.1.8.1 Ammoniakemissiearme stallen

Tabel 6.13 Overzicht toegekende steun voor ammoniakemissiearme stallen voor de periode 2007-2013

Jaar	Aantal dossiers	Gesubsidieerde kost (mio euro)	Gemiddeld gesubsidieerde kost (euro)
2007	347	71,848	207.000
2008	228	45,926	201.000
2009	180	37,852	210.291
2010	222	60,178	271.074
2011	317	88,865	280.331
2012	304	99,648	327.790
2013	270	79,534	294.572

De steun voor ammoniakemissiearme stallen werd ingevoerd vanaf 1 januari 2003. Mee door andere gunstige ontwikkelingen werd sterk ingespeeld op de steunmaatregel met een belangrijke impact op de VLIF-uitgaven als gevolg. Door het grote succes en uit budgettaire noodzaak werd ingegrepen op de steunintensiteit. Het oorspronkelijke regime met een variabel percentage steun gebaseerd op meerkosten of 40% steun voor grondgebonden bedrijven werd vanaf 10 maart 2006 vervangen door een systeem met een uniforme steunintensiteit van 20%. Vanaf 19/02/2011 is het steunpercentage lineair verlaagd naar 18%.

Van de 270 stallen waarop steun is toegekend in 2013 zijn er 240 ammoniakemissiearme stallen in de varkenshouderij en 30 in de pluimveesector.

### 6.1.8.2 Diversificatie van activiteiten op het bedrijf

Diversificatie van activiteiten op het bedrijf wordt sinds 2000 onafgebroken aangemoedigd met verhoogde steun. Naast de bekende vormen als productie en commercialisatie van hoeveproducten, hoevetoeisme en openstellen van het bedrijf voor dagrecreatie, wordt sinds 10 maart 2006 (wijziging BVR van 16 juni 2006) ook de productie van hernieuwbare energie aanvaard als nieuwe vorm van diversificatie. Andere vormen van diversificatie, meer bepaald de opvang van zorgvragers en het landschapsbeheer, vergen weinig specifieke investeringen waardoor ze zeer beperkt voorkomen in de

Tabel 6.14 Toegekende VLIF steun voor hoevetoeisme

Jaar	Aantal dossiers	Gesubsidieerde kost (mio euro)
2007	42	2,446
2008	23	0,941
2009	15	0,863
2010	16	0,97
2011	21	1,249
2012	12	0,799
2013	4	0,600

Tabel 6.15 Toegekende VLIF steun gericht op de aanmaak en de verkoop van hoeveproducten

Jaar	Aantal dossiers	Gesubsidieerde kost (mio euro)
2007	172	4,898
2008	85	2,017
2009	51	1,303
2010	42	1,062
2011	33	1,219
2012	36	1,743
2013	44	1,187

De sterke vermindering van het gesubsidieerde kost wordt gedeeltelijk verklaard door de engere interpretatie van het begrip 'hoeveproduct' bij de toepassing van de VLIF-regelgeving. Aangenomen wordt dat de bedrijven die wilden starten met de klassieke vormen van diversificatie intussen de stap gezet hebben en dat er nog weinig nieuwe starten.

### 6.1.8.3 Investerings i.v.m. wateropslag, waterzuivering, gebruik en hergebruik

Spaarzaam en duurzaam omgaan met water en overschakelen van grondwater naar oppervlakte- en regenwater wordt noodzakelijk op een toenemend aantal land- en tuinbouwbedrijven. Het beleid is gericht op het aanmoedigen van opvang, gebruik en hergebruik van hemel- en oppervlaktewater. Investerings gericht op het gebruik van diep grondwater worden niet gesubsidieerd.

Tabel 6.16 Toegekende VLIF steun voor de aanleg van een waterreservoir

Jaar	Aantal dossiers	Gesubsidieerde kost (mio euro)
2010	238	2,694
2011	303	3,393
2012	297	3,409
2013	302	3,841

Tabel 6.17 Toegekende VLIF steun voor de opvang, behandeling, zuivering en hergebruik van water

Jaar	Aantal dossiers	Gesubsidieerde kost (mio euro)
2010	86	1,216
2011	105	1,579
2012	77	1,336
2013	104	2,257

Uit de cijfers blijkt dat investeringen die verbonden zijn met de problematiek 'water' op het bedrijf van 2008 tot nu sterk in aantal en bedrag toegenomen zijn. Waar dit in het verleden vooral een aandachtspunt was op tuinbouwbedrijven is het nu in grote mate een investering van landbouwbedrijven. Beschikken over voldoende water van goede kwaliteit is op steeds meer bedrijven een probleem bij verminderde mogelijkheden om grondwater te gebruiken.

### 6.1.8.4 Warmtekrachtinstallaties

Het energievraagstuk was in 2006 en 2007 bijzonder actueel. Bij de stijging van de energieprijzen moest op tal van bedrijven een oplossing gezocht worden. Op een aantal glasgroentebedrijven met voldoende dimensie en afzetmogelijkheden voor de geproduceerde elektriciteit, werd de oplossing gezocht in de bouw van een warmtekrachtinstallatie. Het VLIF moedigde die omschakeling aan met verhoogde steun.

Tabel 6.18 Toegekende VLIF steun voor de bouw van een warmtekrachtinstallatie

Jaar	Aantal dossiers	Gesubsidieerde kost (mio euro)
2007	10	4,006
2008	21	15,456
2009	24	20,151
2010	47	34,582
2011	22	15,07
2012	22	10,952
2013	23	10,439

De daling van de aantal dossiers en het gesubsidieerde investeringskost ligt bij het feit dat in 2010-2011 de meeste gespecialiseerde tuinbouwbedrijven deze investering al hadden uitgevoerd. Daarnaast werden de gesubsidieerde installaties gemiddeld kleiner in capaciteit en werden de investering ook goedkoper.

### 6.1.9 Waarborg

In 2013 werd in 7 VLIF dossiers waarborg toegekend ter waarde van 1.156.095 euro. In 5 gevallen werd een waarborg verleend bij een vestiging, de andere twee gevallen betreffen investeringsdossiers.

### 6.1.10 Andere steunmaatregelen

Land- en tuinbouwers die door de economische crisis problemen hadden met de financiering van de operationele kosten, konden in 2010 een aanvraag indienen voor steun op een overbruggingskrediet, ter financiering van deze operationele kosten. Van de 370 ingediende steunaanvragen voor een overbruggingskrediet, werd er eind 2012 al over 367 dossiers beslist. In 2013 werden de laatste dossiers afgewerkt. Van de 370 dossiers waarin een beslissing genomen werd, was die in 288 gevallen gunstig. Hiermee was een uitgave gemoeid ten laste van het VLIF van 829.243 euro of gemiddeld 2.879 euro per aanvraag. In 21 dossiers werd bovendien VLIF-waarborg verleend. In 82 dossiers werd de steun geweigerd omdat aan één of meerdere voorwaarden voor het verkrijgen van steun niet voldaan was.

In kader van de EHEC-crisis werden 19 steunaanvragen ingediend. In 2013 werd in de laatste een beslissing genomen. In totaal is er een steunbedrag van 33.616 euro toegekend voor deze maatregel.

### **6.2 Steun aan land- en tuinbouwcoöperaties**

Vooraf steun kan toegekend worden aan een afzet – en verwerkingscoöperaties moet er een oproep voorafgaan. Het steunpercentage wordt bekend gemaakt in de omzendbrief die de oproep inleidde.

In 2013 is er steun toegekend aan 1 afzetcoöperatie.

### **6.3 Steun aan de agrovoedingssector**

Er werd geen VLIF steun toegekend aan de agrovoedingssector in 2013.

### **6.4 Steun aan de omkaderingssector**

Er werd geen VLIF steun toegekend aan de agrovoedingssector in 2013.

### **6.5 Steun aan samenwerkingsverbanden.**

Er werd geen VLIF steun toegekend aan samenwerkingsverbanden in 2013.

# BIJLAGE I: DETAIL AANGEVRAAGDE STEUN GEPLANDE INVESTERINGEN

In totaal is er voor 6285 verrichtingen steun aangevraagd. Als voorziene investeringskost werd in totaal 462.472.106 euro aangegeven.

In onderstaande tabellen wordt een detail gegeven van de aantal verrichten waarvoor steun is aangevraagd en de voorziene investeringskost per type verrichting. Indien van toepassing is de type verrichtingen een opsplitsing gemaakt per doelstelling of doelgroep.

	Aantal verrichtingen	Voorziene kosten
<b>Aankoop hoeve</b>	<b>37</b>	<b>€ 6.880.917</b>
Aankoop AEA-vleesvarkensstal	3	€ 968.235
Aankoop AEA-zeugenstal	1	€ 750.000
Aankoop bedrijfsgebouwen	5	€ 3.154.000
Aankoop loods	5	€ 709.698
Aankoop melkveestal	1	€ 60.000
Aankoop serre	1	€ 260.000
Aankoop sleufsilo	20	€ 778.984
Aankoop vleesveestal	1	€ 200.000

Tabel 1.1

	Aantal verrichtingen	Voorziene kosten
<b>Andere bedrijfsverbeteringen</b>	<b>1498</b>	<b>€ 40.058.552</b>
<b>Overige</b>	<b>765</b>	<b>€ 19.381.416</b>
Buitenpiste	3	€ 104.900
Containerveld	28	€ 1.930.767
Erf- en andere verharding	571	€ 13.356.230
Kadaveropslag	13	€ 167.550
Krachtvoedersilo	49	€ 996.590
Laad- en loskade	10	€ 579.800
mestscheider	5	€ 314.922
Meststoffensilo	3	€ 30.930
opraap - neerzetrobot	3	€ 117.000
Plantrobot	3	€ 110.583
Stellingteelt	7	€ 160.878
Terreinuitrusting (omheining, poort, ...)	59	€ 1.157.766
Verbetering bedrijfshygiëne	7	€ 81.500
Verwarming op steenkool	4	€ 272.000

Milieu		733	€ 20.677.136
Bijkomende mestopslagcapaciteit (drijfmest)		38	€ 1.326.598
Bijkomende mestopslagcapaciteit (vaste mest)		162	€ 4.327.489
Mestdroging met restwarmte		2	€ 284.000
Opslag verontreinigd water / vetafscheider		16	€ 160.199
Opvang/hergebruik beregeningswater		74	€ 2.185.762
Rationeel afvalbeheer		6	€ 77.515
Sleufsilo		230	€ 8.144.532
Waterreservoir		175	€ 3.487.346
Waterzuiveringsinstallatie		30	€ 683.696

Tabel 1.2

	Aantal verrichtingen	Voorziene kosten
<b>Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen</b>	<b>2379</b>	<b>€ 279.216.147</b>
<b>Overige</b>	<b>1860</b>	<b>€ 182.575.775</b>
afstrooimachine	2	€ 42.000
automatisering en sturing	59	€ 1.890.866
bakkenvuller	3	€ 47.900
Bewaar- en machineloods	354	€ 35.071.121
Bouw/Inrichting pluimveestal	25	€ 8.811.987
Bouwen/Inrichten jongveestal (melkvee)	98	€ 7.049.499
Bouwen/Inrichten jongveestal (vleesvee)	37	€ 2.711.579
Bouwen/Inrichten kalverstal (vleesvee)	2	€ 65.000
Bouwen/Inrichten melkveestal	221	€ 60.209.284
Bouwen/Inrichten paardenstal	9	€ 3.577.500
Bouwen/Inrichten serre	71	€ 10.928.240
Bouwen/Inrichten vleesveestal	86	€ 11.005.468
buffertafel	5	€ 247.000
containerveld in serre	11	€ 578.083
draaitafel	5	€ 48.680
elektriciteitscabine	32	€ 1.431.377
Frigo - Koelcel	84	€ 6.058.939
Geitenstal	2	€ 417.900
Hertenstal	1	€ 40.000
Huisvesting personeel	21	€ 1.364.501
inpotmachine - oppotmachine	14	€ 360.100
Isolatie en ventilatie bewaarruimte	25	€ 564.232

Kalverdrinkautomaat	22	€ 224.343
Kantoorruimte	18	€ 343.900
klimaatcomputer	22	€ 504.783
Koematrassen	49	€ 508.640
Konijnenstal	4	€ 904.500
Krachtvoederautomaat	36	€ 669.203
Krachtvoederbox	5	€ 41.000
Ligboxen	33	€ 346.876
Melkcarousel	9	€ 2.286.000
Melkinstallatie	99	€ 5.899.422
Melkrobot	38	€ 6.336.461
Melktank	99	€ 3.454.986
Mestschuif	6	€ 46.700
Noodstroomgroep (vast)	34	€ 623.126
Plastiek tunnels (niet verplaatsbaar)	9	€ 644.086
sanitair sas	4	€ 135.000
Schapenstal	3	€ 159.428
Sorteerinstallatie	26	€ 2.142.950
stal Gordijnen	19	€ 238.610
Steenkoolbunker	2	€ 98.000
Stofblazer (vaste installatie)	1	€ 7.500
teeltgoten	12	€ 342.033
Transportband	10	€ 205.650
Trekcellen voor witloof	2	€ 60.886
Vernieuwing daken van hoeven met cultuurhistorisch karakter	7	€ 235.811
verticale ventilatie voor serres	2	€ 9.000
Voederbak	29	€ 338.330
Voorzieningen voor personeel (gebouwen)	31	€ 1.292.051
was - en/of verpakingslijn	24	€ 739.342
Weegbrug	19	€ 570.380
Windscherm in stal	14	€ 214.523
Witloofloods	5	€ 431.000
<b>Biologische landbouw</b>	<b>4</b>	<b>€ 318.950</b>
Biologische geitenhouderij	2	€ 66.950
Biologische melkveehouderij	2	€ 252.000
<b>Consumentencoöperaties en sociale instellingen)</b>	<b>1</b>	<b>€ 37.800</b>
Investerings voor sociale instellingen (roerend goed)	1	€ 37.800

<b>Dierenwelzijn</b>	<b>129</b>	<b>€ 4.002.408</b>
Bouwen/(her)herinrichten konijnenstal met parkhuisvesting	1	€ 20.000
Groepshuisvesting kalveren	2	€ 360.000
Herinrichten legkippenstal met verrijkte kooien	1	€ 170.374
Herinrichten legkippenstal met voliëre- of grondhuisvesting	1	€ 15.750
Herinrichten zeugenstallen met groepshuisvesting	14	€ 693.845
keerband (bescherming schoft in ligbox)	1	€ 50.000
Koeborstel	28	€ 136.645
Verbeteren stalklimaat (ventilatie, isolatie, verwarming)	81	€ 2.555.794
<b>Diversificatie</b>	<b>14</b>	<b>€ 502.500</b>
Hoeveproducten andere (gebouwen)	2	€ 103.500
Hoevevlees (gebouwen)	5	€ 125.500
Hoevezuivel (gebouwen)	7	€ 273.500
<b>Milieu</b>	<b>371</b>	<b>€ 91.778.715</b>
AEA-biggenstal	42	€ 10.979.067
AEA-fokvarkensstal (alle categorieën)	8	€ 4.850.000
AEA-kraamstal	26	€ 5.284.820
AEA-legkippenstal met verrijkte kooien	2	€ 2.350.000
AEA-legkippenstal met voliëre- of grondhuisvesting	3	€ 4.190.744
AEA-moederdierenstal	3	€ 2.508.438
AEA-opfokpoeljenstal met grond- of voliërehuisvesting	4	€ 3.034.000
AEA-opfokstal voor slachtkuiken(groot)ouderdieren	1	€ 1.500.000
AEA-Vleeskuikenstal	23	€ 9.639.979
AEA-vleesvarkensstal	42	€ 14.127.743
AEA-zeugenstal	51	€ 20.976.541
Afbreken serres in combinatie met nieuwbouw	2	€ 93.000
Ander energiescherm	9	€ 189.600
Brijvoeding	7	€ 463.726
Eerste energiescherm	32	€ 1.430.024
Gasverwarmingsinstallatie	17	€ 1.390.699
Geur- en stofbestrijding	6	€ 143.000
Kasomhulling	7	€ 182.131
Luchtwater	14	€ 910.909
Micro WKK	5	€ 259.000



Rookgascondensor	4	€ 168.870
Rookgasreiniging	1	€ 116.524
Verwarming op biobrandstoffen	28	€ 1.591.834
Warmtebuffer	6	€ 360.593
Warmtepomp	17	€ 489.439
Warmtepomp bij gesloten kas	1	€ 28.000
WKK-installatie op gas of biobrandstof	10	€ 4.520.033

Tabel 1.3

	Aantal verrichtingen	Voorziene kosten
<b>Eerste installatie</b>	<b>181</b>	<b>€ 38.527.690</b>
Aankoop bedrijfsgebouwen bij vestiging	4	€ 770.000
Aankoop materieel bij vestiging	13	€ 670.598
Aankoop planten bij vestiging	1	€ 21.000
Aankoop vee bij vestiging	12	€ 912.240
Aankoop voorraden bij vestiging	3	€ 155.000
Overname aandelen vestiging	52	€ 11.065.909
Overname bij vestiging	96	€ 24.932.943

Tabel 1.4

	Aantal verrichtingen	Voorziene kosten
<b>Materieel, vee en aanplantingen</b>	<b>2047</b>	<b>€ 94.397.167</b>
<b>Overige</b>	<b>1844</b>	<b>€ 89.030.761</b>
Barkstrooier (mobiel)	1	€ 15.000
Buitenberegening en -fertilisatie - druppelbevloeiing - druppelinstallatie	50	€ 925.837
Gangbare fruitvariëteiten	43	€ 717.138
Inpotmachine - oppotmachine (mobiel)	7	€ 175.964
Kersen, pruimen, druiven, ...	11	€ 112.460
Machines en materieel	1608	€ 83.478.867
Mestschuif (mobiel)	13	€ 185.888
Mestverspreider	18	€ 437.628
Nieuwe fruitvariëteiten	20	€ 569.511
Oogstprotectie fruit	27	€ 1.205.739
Plastiek tunnels (verplaatsbaar)	21	€ 789.007
Teelt aromatische/medicinale planten	1	€ 23.333
Transportband (mobiel)	5	€ 80.951
Vogelschrikapparatuur	9	€ 136.938
Voorzieningen voor personeel (materieel)	10	€ 176.500

Biologische landbouw	3	€ 55.500
Biologische fokdieren	1	€ 50.000
Biologische hoogstamboomgaarden	1	€ 3.500
Biologische planten	1	€ 2.000
Consumentencoöperaties en sociale instellingen	1	€ 63.378
Investerings voor sociale instellingen (onroerend goed)	1	€ 63.378
Diversificatie	49	€ 1.028.595
Hoeveproducten andere (materieel)	9	€ 94.600
Hoevevlees (materieel)	9	€ 186.500
Hoevezuivel (materieel)	15	€ 326.440
Maal- en menginstallatie	16	€ 421.055
Machinerings	19	€ 1.190.505
Machinerings - machines en materieel	19	€ 1.190.505
Milieu	131	€ 3.028.428
Erosieploeg	12	€ 109.517
Geavanceerde spuitmachine	25	€ 1.304.480
Machines voor directinzaai	13	€ 313.548
Mechanische onkruidbestrijding	25	€ 267.353
Mestinjecteur	25	€ 528.023
Waterbehandeling	31	€ 505.508

Tabel 1.5

	Aantal verrichtingen	Voorziene kosten
<b>Verbreding</b>	<b>143</b>	<b>€ 3.391.632</b>
Detailverkoop (gebouwen)	9	€ 175.360
Detailverkoop (materieel)	25	€ 445.950
Energieproductie: materieel	6	€ 130.087
Hoefveterisme (gebouwen)	7	€ 837.000
Hoefveterisme (materieel)	6	€ 163.652
Inrichting van bedrijfsruimten voor zorgvragers	3	€ 65.000
Machines landschapsbeheer	6	€ 37.126
Openstellen bedrijf voor dagrecreatie (gebouwen)	4	€ 208.000
Openstellen bedrijf voor dagrecreatie (materieel)	3	€ 22.000
Productie andere hernieuwbare brandstoffen	2	€ 144.500
Windmolens	4	€ 232.000
Zonneboiler	68	€ 930.958

# BIJLAGE II: DETAIL TOEGEKENDE STEUN VOOR UITGEVOERDE INVESTERINGEN

In totaal is er aan 7385 uitgevoerde verrichtingen/investeringen steun toegekend. Samen vertegenwoordigen zij 443.265.971 euro subsidiabele kosten.

In onderstaande tabellen wordt een detail gegeven van de aantal uitgevoerde verrichten waarvoor steun is toegekend en de daar bijhorende subsidiabele kosten per type verrichting. Indien van toepassing is voor de type verrichtingen een opsplitsing gemaakt per doelstelling of doelgroep.

	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kosten
<b>Aankoop hoeve</b>	<b>15</b>	<b>€ 1.925.637</b>
Overige	15	€ 1.925.637
Aankoop bedrijfsgebouwen	2	€ 57.663
Aankoop gebouwen (in gebruik)	5	€ 374.897
Aankoop gebouwen (niet in gebr.)	3	€ 935.743
Aankoop jongveestal (melkvee)	1	€ 37.333
Aankoop legkippenstal met volièr- of grondhuisvesting	1	€ 122.667
Aankoop loods	1	€ 75.000
Aankoop melkveestal	2	€ 322.333

Tabel II.1

	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kosten
<b>Andere bedrijfsverbeteringen</b>	<b>1274</b>	<b>€ 22.062.562</b>
Overige	609	€ 9.077.742
Containerveld	24	€ 984.426
Erf- en andere verharding	499	€ 6.072.693
Kadaveropslag	5	€ 21.063
Krachtvoedersilo	7	€ 68.175
Laad- en loskade	3	€ 127.691
opraap - neerzetrobot	2	€ 25.143
Plantrobot	1	€ 53.369
Robotisering	8	€ 308.576
Stellingteelt	9	€ 203.987
Terreinuitrusting	27	€ 740.688
Terreinuitrusting (omheining, poort, )	19	€ 128.741
Verbetering bedrijfshygiëne	2	€ 4.554
Verspeenrobot	1	€ 61.600
Verwarming op steenkool	2	€ 277.037

Consumentencoöperaties en sociale instellingen	2	€ 6.995
Erf- en andere verharding	1	€ 5.072
Terreinuitrusting (omheining, poort, )	1	€ 1.883
<b>Milieu</b>	<b>663</b>	<b>€ 12.977.865</b>
Bijkomende mestopslagcapaciteit	48	€ 974.694
bijkomende mestopslagcapaciteit (drijfmest)	1	€ 37.994
bijkomende mestopslagcapaciteit (vaste mest)	1	€ 18.133
Energiebesparing: kasomhulling	7	€ 323.481
Opvang/hergebruik beregeningswater	37	€ 1.252.065
Rationeel afvalbeheer	4	€ 43.511
Sleufsilo	210	€ 5.654.361
Waterreservoir	302	€ 3.841.473
Waterzuiveringsinstallatie	53	€ 832.153

Tabel II.2

	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kosten
<b>Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen</b>	<b>2479</b>	<b>€ 250.496.840</b>
Overige	1918	€ 144.798.705
afstrooimachine	2	€ 41.395
automatisering en sturing	18	€ 539.835
bakkenvuller	5	€ 95.092
Bewaar- en machineloods	458	€ 36.054.816
Bijzondere plantaardige productie	2	€ 175.076
Bouw/Inrichten kleinveestallen	4	€ 126.205
Bouw/Inrichten paardenstallen	1	€ 135.351
Bouw/Inrichting pluimveestal	1	€ 15.000
Bouwen en inrichten vleeskalverstal	3	€ 145.146
Bouwen frigo	34	€ 2.800.521
Bouwen/Inrichten champignonkwekerij	3	€ 1.076.444
Bouwen/Inrichten jongveestal (melkvee)	152	€ 5.847.120
Bouwen/Inrichten jongveestal (vleesvee)	66	€ 3.021.457
Bouwen/Inrichten kalverstal (vleesvee)	7	€ 1.244.966
Bouwen/Inrichten melkveestal	266	€ 35.978.305
Bouwen/Inrichten paardenstal	2	€ 6.004
Bouwen/Inrichten serre	155	€ 15.748.882
Bouwen/Inrichten vleesveestal	111	€ 8.028.589

Bouwen/Inrichten witloofloods	8	€ 919.649
Bouwen-Inrichten melkstal/melkinstallatie/voederautomaat	35	€ 2.081.533
buffertafel	2	€ 48.256
containerveld in serre	5	€ 102.113
elektriciteitscabine	14	€ 624.793
Frigo - Koelcel	60	€ 5.068.417
Geitenstal	1	€ 12.313
Huisvesting personeel	15	€ 616.302
Inpotmachine - oppotmachine (vaste constructie)	6	€ 217.913
Isolatie en ventilatie bewaar ruimte	5	€ 84.705
Kalverdrinkautomaat	6	€ 81.576
Kantoorruimte	6	€ 93.454
Klimaatcomputer	2	€ 9.208
Koematrassen	23	€ 187.833
Konijnenstal	4	€ 700.675
Krachtvoederautomaat	11	€ 120.315
Ligboxen	7	€ 60.017
Melcarrousel	5	€ 886.706
Melkinstallatie	155	€ 8.336.631
Melkrobot	21	€ 2.505.700
Melktank	52	€ 1.187.346
Mestschuif (vaste constructie)	1	€ 36.000
Noodstroomgroep (vast)	7	€ 84.731
Plastiek tunnels	5	€ 25.888
Plastiek tunnels (niet verplaatsbaar)	1	€ 207.323
sanitair sas	1	€ 13.975
Sorteerinstallatie	12	€ 507.593
stalgordijnen	2	€ 16.644
teeltgoten	8	€ 572.404
Trekcellen voor witloof	2	€ 655.845
Vaste uitrusting gebouwen	45	€ 2.032.518
Vernieuwing daken van hoeve met cultuurhistorisch karakter	1	€ 12.577
Vernieuwing daken van hoeven met cultuurhistorisch karakter	2	€ 60.496
verticale ventilatie voor serres	2	€ 28.790
Voederbak (stalinrichting)	7	€ 59.104
Voorzieningen voor personeel (gebouwen)	55	€ 3.130.145
was - en/of verpakingslijn	13	€ 705.269
Weegbrug	5	€ 107.645
Windscherm in stal	6	€ 33.760
Witloofloods	10	€ 1.482.339

Biologische teelt	1	€ 13.238
Biologische melkveehouderij	1	€ 13.238
Consumentencoöperaties en sociale instellingen	3	€ 100.206
Bewaar- en machineloofs	2	€ 62.709
Investerings voor Sociale Instellingen (onroerend goed)	1	€ 37.497
Dierenwelzijn	108	€ 0
Groepshuisvesting kalveren	3	€ 240.516
Herinrichten legkippenstal met verrijkte kooien	7	€ 3.334.036
Herinrichten legkippenstal met voliëre- of grondhuisvesting	5	€ 1.660.450
Herinrichten zeugenstallen met groepshuisvesting	30	€ 917.421
Koeborstel	10	€ 13.105
Verbeteren stalklimaat	20	€ 503.828
Verbeteren stalklimaat (ventilatie, isolatie, verwarming)	33	€ 849.475
Diversificatie	10	€ 206.375
Hoeveproducten andere (gebouwen)	1	€ 19.255
Hoevevlees (gebouwen)	2	€ 72.067
Hoevezuivel (gebouwen)	7	€ 115.053
Milieu	439	€ 97.859.487
AEA-biggenstal	52	€ 10.448.686
AEA-fokvarkensstal (alle categorieën)	2	€ 1.614.905
AEA-kraamstal	38	€ 7.975.737
AEA-legkippenstal met verrijkte kooien	2	€ 1.932.008
AEA-legkippenstal met voliëre- of grondhuisvesting	11	€ 8.552.789
AEA-moederdierenstal	4	€ 2.743.282
AEA-opfokpoeljenstal met grond- of voliërehuisvesting	5	€ 1.999.309
AEA-opfokstal voor slachtkuiken(groot)ouderdieren	2	€ 1.288.763
AEA-poeljenstal	2	€ 1.763.386
AEA-Vleeskuikenstal	8	€ 2.912.724
AEA-vleesvarkensstal	82	€ 23.774.610
AEA-zeugenstal	62	€ 14.528.196
Afbreken serres in combinatie met nieuwbouw	1	€ 1.700
Ander energiescherm	10	€ 194.759

Brijvoeding	2	€ 235.002
Eerste energiescherm	40	€ 1.628.817
Energiebesparing: eerste energiescherm	25	€ 1.362.661
Energiebesparing: warmtebuffer of rookgascondensor	13	€ 1.175.283
Gasverwarmingsinstallatie	18	€ 867.553
Kasomhulling	7	€ 401.334
Luchtwater bij nieuwe AEA-stal	4	€ 125.322
Micro WKK	1	€ 34.260
Rookgascondensor	4	€ 210.062
Rookgasreiniging	2	€ 90.000
Verwarming op biobrandstoffen	10	€ 727.412
Warmtebuffer	8	€ 727.446
Warmtepomp bij gesloten kas	1	€ 104.023
WKK-installatie op gas of biobrandstof	23	€ 10.439.457

Tabel II.3

	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kosten
<b>Eerste installatie</b>	<b>258</b>	<b>€ 47.831.656</b>
Aankoop bedrijfsgebouwen bij vestiging	3	€ 136.480
Aankoop materieel bij vestiging	6	€ 216.465
Aankoop vee bij vestiging	5	€ 410.650
Aankoop voorraden bij vestiging	1	€ 9.634
Overname aandelen vestiging	98	€ 17.497.346
Overname bij vestiging	145	€ 29.561.081

Tabel II.4

	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kosten
<b>Materieel, vee en aanplantingen</b>	<b>2783</b>	<b>€ 78.733.407</b>
<b>Overige</b>	<b>2669</b>	<b>€ 76.476.199</b>
(Dubbelwandige) mazouttank	30	€ 104.795
Aalton - vacuümtank	22	€ 739.303
Aankoop duurzame planten	6	€ 100.444
Aardappel stortbak	4	€ 167.400
Aardappelplanter	5	€ 119.908
Aardappelrooier	5	€ 1.083.122
Afdekzeilen voor sleufsilo	2	€ 2.427
Balenpers	5	€ 163.455
bedrijfswagen	7	€ 185.028
Bietenmolen	1	€ 3.718
Bloemkooloogstmachine	5	€ 99.670
Buitenberegening en -fertigatie	3	€ 65.558

Buitenberegening en -fertigatie - druppelbevloeiing - druppelinstallatie	25	€ 398.774
compressor	3	€ 7.308
diepgronder - diepwoeler	16	€ 94.177
etiketterapparaat	2	€ 11.677
Gangbare fruitvariëteiten	58	€ 829.256
Gietwagen	5	€ 75.729
GPS	25	€ 124.010
groentewastrommel	1	€ 3.500
Grondfrees	23	€ 179.143
Hakselaar	4	€ 79.169
Halsbanden voor koeherkenning	4	€ 8.818
Hamermolen	1	€ 16.500
Hefmast / frontlader	31	€ 168.756
heftruck	23	€ 450.382
heteluchtblazer	4	€ 5.480
Hogedrukreiniger	25	€ 79.482
Hooi- en inkuilmachines	107	€ 1.263.017
Inpotmachine - oppotmachine (mobiel)	8	€ 248.840
Inschuurmachine (aardappelen)	6	€ 193.542
kalverhutten	17	€ 60.736
Kantoormaterieel	6	€ 15.198
Kersen, pruimen, druiven, ...	3	€ 14.338
Kersen, pruimen, druiven,	3	€ 25.721
Kipper	55	€ 1.450.137
Kistenklem	1	€ 1.450
Klauwverzorgingsbox	12	€ 36.078
Kluitenrooier / boomrooimachine	5	€ 85.250
Kniklader - Telescooplader - verreiker - wiellader - bulldozer - bobcat	169	€ 7.826.786
Knolselderrooier	1	€ 29.935
Koolplanter	4	€ 45.319
Kuilhapper	21	€ 119.417
Kuilverdeler	1	€ 5.080
Landrol	6	€ 30.048
Maaidorser	2	€ 161.750
Maaier - Kneuzer	39	€ 505.713
maaier / klepelmaaier	54	€ 506.893
Machines en materieel	540	€ 19.646.250
Materiaal voor kunstmatige inseminatie	1	€ 6.437
Melktaxi	2	€ 8.446
Mengvoederwagen	84	€ 2.659.058
Mestmixer	18	€ 66.795

Mestrobot	30	€ 312.521
Mestschuif (mobiel)	7	€ 26.510
meststofstrooier	37	€ 262.824
Mestverspreider	7	€ 206.272
Nieuwe fruitvariëteiten	24	€ 453.431
Noodstroomgroep (mobiel)	6	€ 39.693
oogstband	7	€ 56.240
Oogstprotectie fruit	11	€ 321.098
Oogstwagen	18	€ 284.273
Oogstwagens	9	€ 117.068
Opraapwagen	1	€ 76.000
Oprolmachine	1	€ 7.250
Paloxen	30	€ 697.747
PC	4	€ 5.393
Planter (boomkwekerij)	2	€ 34.820
Plastiek tunnels (verplaatsbaar)	10	€ 181.399
Ploeg / schijfploeg	60	€ 846.221
Plukwagen	11	€ 367.280
Pomp	5	€ 34.994
Preiplanter	5	€ 77.930
preirooier	13	€ 496.905
Regenhaspel	19	€ 401.007
Runderscheermachine	1	€ 326
Schudegge / rotoegge	52	€ 560.955
snoeiapparaat	6	€ 117.258
Snoeischaar	9	€ 50.470
spitmachine	3	€ 26.611
Spruitenplukker	1	€ 250.000
Spuitmachine / sproeier	81	€ 2.402.811
Stappenteller / tochtigheidsdetectie	11	€ 85.645
Steenmateriaal	56	€ 510.145
stikstofcontainer	3	€ 5.567
Stroblazer (mobiele)	14	€ 154.550
strohakselaar	1	€ 10.500
Tankwagen	2	€ 22.803
tape machine	3	€ 31.175
Tractor	384	€ 23.988.417
Transportband (mobiel)	1	€ 2.618
Transportwagen - vrachtwagen - bestelwagen	20	€ 791.354
tray's	26	€ 339.140
Vastetandcultivator	37	€ 318.666
veegmachine - borstelmaschine - voer- schuif	21	€ 155.862
Veewagen	17	€ 199.879

Ventilatiekanalen	2	€ 12.232
Verrijdbare tafel	3	€ 42.440
Voederbak (machine)	3	€ 30.474
Voederruif	1	€ 567
Voetbad / ontsmettingsbad	1	€ 153
Vogelschrikapparatuur	4	€ 51.935
Voorkieminstallatie	1	€ 6.081
Voorzieningen voor personeel (mate- rieel)	20	€ 76.239
Weegsysteem	7	€ 15.314
weideapparaat met batterijen	3	€ 1.029
Weidebloter	7	€ 20.790
zaagselstrooier	6	€ 42.048
Zaaimachine	35	€ 466.049

<b>Biologische teelt</b>	<b>1</b>	<b>€ 165</b>
Biologische hoogstamboomgaarden	1	€ 165

<b>Consumentencoöperaties en sociale instellingen</b>	<b>6</b>	<b>€ 76.872</b>
Grondfrees	1	€ 6.199
Investerings voor Sociale Instel- lingen (roerend goed)	1	€ 18.150
Paloxen	1	€ 12.050
Tractor	1	€ 34.905
Weegsysteem	1	€ 3.403
Zaaimachine	1	€ 2.165

<b>Diversificatie</b>	<b>35</b>	<b>€ 922.039</b>
Hoeveproducten andere (materieel)	9	€ 138.895
Hoevevlees (materieel)	4	€ 28.795
Hoevezuivel (materieel)	18	€ 648.890
Maal- en menginstallatie	4	€ 105.459

<b>Milieu</b>	<b>71</b>	<b>€ 1.258.132</b>
Erosieploeg	15	€ 104.311
Geavanceerde spuitmachine	4	€ 243.655
Geavanceerde spuitmachines	1	€ 42.000
Machines voor directinzaai	3	€ 108.245
Mechanische onkruidbestrijding	18	€ 198.585
Mestinjecteur	15	€ 369.729
Mestinjectie	1	€ 18.816
Waterbehandeling	14	€ 172.790

Machinerie	1	€ 138.868
CV - Gemeensch. gebruik machines (gebouwen/installaties)	1	€ 138.868

Tabel II.5

	Aantal verrichtingen	Subsidiabele kosten
<b>Verbreding</b>	<b>573</b>	<b>€ 41.909.128</b>
Diversificatie	573	€ 41.909.128
Detailverkoop (gebouwen)	8	€ 407.015
Detailverkoop (materieel)	18	€ 273.429
Educatief toegankelijk maken van het bedrijf (gebouwen)	1	€ 150.000
Fotovoltaïsche zonnecellen en zonneboilers	525	€ 40.270.202
Machines landschapsbeheer	4	€ 43.300
Openstellen bedrijf voor dagrecreatie (gebouwen)	7	€ 137.363
Hoevertoerisme (gebouwen)	4	€ 600.000
Openstellen bedrijf voor dagrecreatie (materieel)	4	€ 13.270
zonneboiler	2	€ 14.549

